

ELENA KREJČOVÁ

**TEXTY
K PŘEKLADATELSKÉMU SEMINÁŘI
PRO BULHARISTY**

MASARYKOVA UNIVERZITA

**Masarykova univerzita
Filozofická fakulta**

**TEXTY
K PŘEKLADATELSKÉMU SEMINÁŘI
PRO BULHARISTY**

Elena Krejčová

Brno 2015

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této elektronické knihy nesmí být reprodukována nebo šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu vykonavatele majetkových práv k dílu, kterého je možno kontaktovat na adrese – Nakladatelství Masarykovy univerzity, Žerotínovo náměstí 9, 601 77 Brno.

Publikace vznikla v rámci realizace projektu financovaného z Fondu vzdělávací politiky MŠMT Podpora motivujících forem výuky malých filologických oborů strategických pro Českou republiku.

© 2015 Masarykova univerzita
ISBN 978-80-210-7738-6

Předmluva

Publikace *Texty k překladatelskému semináři pro bulharisty* navazuje na *Bulharské texty k překladatelskému semináři, část 1.* a představuje soubor českých publicistických textů ze sféry společenské, kulturní, politické, ale též sportovní a textů populárně naučných, které jsou určeny pro práci v překladatelských seminářích studentů bulharistiky a balkanistiky Masarykovy univerzity a k překládání do bulharského jazyka. Mohou však být používány i v tradičně zaměřených jazykových kurzech nebo v hodinách praktického jazyka jak na konci bakalářského studijního programu, tak i v magisterském studiu. Představují rovněž materiál pro přípravu k bakalářské nebo magisterské státní zkoušce. S texty se může pracovat jak během vyučování pod vedením pedagoga (pisemně nebo ústně, samostatně nebo ve dvojicích či menších skupinkách), tak i v rámci samostatné práce studentů během jejich domácí přípravy. Slovní zásoba všech textů vychází z látky probírané v jazykových kurzech jak v bakalářském, tak i magisterském stupni studia a zároveň z další publikace E. Krejčové *Česko-bulharský a bulharsko-český tematický slovník s úkoly na procvičování slovní zásoby. Lexikální minimum ke státní závěrečné zkoušce* (Brno, Masarykova univerzita 2014). Soubor nezahrnuje texty odborné nebo zastaralé. Vybrané podklady k překladu se snaží zachytit aktuální stav současné češtiny. Shromážděné texty mohou být podnětem nebo východiskem pro další aktivity jak v samotném překladatelském semináři (například při procvičování konsektivního nebo simultánního tlumočení), tak i v jazykových kurzech (témata k diskusím, psaní esejů atd.).

autorka
leden 2015

Umíte být solidární, jste otevření novinkám

Rakušan o Češích

Když jsem se k vám chystal poprvé, můj otec i všichni známí tvrdili, že se u vás budu cítit jako doma. Že prý máme stejné národy, stejný velký kus společných dějin prostě prý udělal své. Říkali, že Praha je velice podobná Vídni. Jenže to všechno podle mě platí jenom na první pohled.

Jasně, všichni, myslím tím český i rakouský národ, jsme pohodlní, žijeme v přepychu a nevážíme si ho, rádi nakupujeme cokoli – i zbytečnosti, potrpíme si na věhlasné značky i na slevy, máme rádi dobré jídlo a mlsáme sladkosti.

Byl jsem však velice překvapen, kolik jsem mezi Rakušany a Čechy našel rozdílů. Především jsem zjistil, že my jsme oproti Čechům neskutečně konzervativní. Ve všem. Líbí se mi, že se nebojíte experimentovat – třeba ve sportu. U nás se například nepěstuje tolik druhů adrenalinového sportu. Také jste celkově daleko otevřenější novým myšlenkám a názorům. Soudím tak podle svých vrstevníků, takže to třeba nejde úplně zobecnit, ale já to tak vidím.

Jsem tu na výměnném pobytu na gymnáziu v Brně a musím říct, že jsem překvapen i vašim školstvím. Profesori jsou mladí, chytrí, sebevědomí, mají autoritu a hlavně když něco vykládají, většinou vědí, o čem mluví. Ještě se mi na vás líbí jedna moc důležitá věc umíte být solidární. Když jsem ve zprávách viděl, jak jste masivně pomáhali obětem neštěstí v Asii, koukal jsem jako blázen. Na tohle z domova nejsem zvyklý. Rakušan samozřejmě soucítí, ale k pomoci se většinou neodhodlá, protože je to na něj moc daleko.

Ale abych vás jenom nechválil, musím zmínit také jednu drobnost, která mi moc nesedí. Zdá se mi, že jste do všeho moc hr a u ničeho dlouho nevydržíte. Jste nestálí, přelétaví, nevíte, co chcete. Zase samozřejmě mluvím o svých spolužácích, dospělé jsem tu zatím moc nepoznal. Jen rodinu, u které žiju - a ta se o mě tak skvěle stará, že i kdyby bylo co, nedovolil bych si jí cokoli vytknout.

Proč se Češi bojí víry v Boha?

Polka o Češích

V Čechách mě nejvíc zaráží absence víry v Boha a z ní vyplývající materialistické pojetí světa. Život bez víry musí být zoufale prázdný. Pokud mám já jakékoli starosti nebo pochybnosti o svém konání, mohu čerpat pomoc a sílu ze své víry. Češi rádi říkají, že se raději spoléhají jen sami na sebe, život ve víře chápou jako útěk a zbabělost. Tak to ale přece není.

Jako zbabělost vidím spíš ateismus. Ten dává člověku možnost žít duševně mnohem primitivněji, bez zamyšlení se nad hlubším smyslem věcí. Život bez Boha je svým způsobem jednodušší. Člověk se soustředí jen na výkon a zisk, o ničem dalším nemusí přemýšlet. Hlavně pro mladé lidi, kteří mívají přirozený sklon k povrchnosti, může být materiálně orientovaný styl života přitažlivý.

Důvodem odklonu Čechů od náboženství může být i špatná role církve, která se nedokáže přiblížit dnešnímu světu a potřebám moderního člověka.

Mladí lidé netouží po křesťanském životě, protože si myslí, že by jim víra víc vzala, než dala. Církev má ale pracovat tak, aby dokázala lidem vírou v Boha obohatit, ne je svázat pravidly! U nás církev zajišťuje řadu zábavných společenských akcí, například promítání kvalitních a jinak nedostupných filmů, konají se různé přednášky, které třeba ani nesouvisí s církevní nebo náboženskou tematikou, organizují se výlety a zájezdy.

Tady je takových akcí minimum, a pokud se vůbec konají, mluví se na nich jen o hříchu a o škodlivosti předmanželského sexu. Kostely jsou při bohoslužbách víceméně prázdné, sedí tam jen pár starých babiček. Tomu odpovídá i způsob farářova kázání. Ani se nedivím, že se tam mladí lidé zrovna nehrnou. Církev by zkrátka potřebovala pořádně vyvětrat a omladit. Všem Čechům bych chtěla vzkázat, aby našli sílu k duchovnímu životu. Pokud se budete stále hnát jen za bohatstvím a úspěchy v kariéře, zredukujete svůj život na nesmyslný maratonský běh, na jehož konci stejně zjistíte, že stále stojíte na jednom místě.

Nemáte důvod nadávat na politiku.

Rus o Češích

K Čechám mám specifický vztah. V Praze jsem prožil dva semestry svého studentského života, našel tady svou první lásku a také přátele, ke kterým nyní jezdím na pravidelné návštěvy. Vaše země pro mě prostě má své kouzlo. Obdivuji českou architekturu. Především Praha je překrásná, tolik zachovalých památek na relativně malém území nenajdete snad v žádném z evropských měst.

Krásný je také Český Krumlov a Telč. Zaujala mě ale i místa, která jsou turisty většinou opomíjená, například severní Morava a Beskydy. Beskydy jsou opravdu úžasné, jsou jako zjevení uprostřed hektického a zkaženého světa. Člověk do nich vjede přímo z města, ze středu civilizace se octnete uprostřed zdravé přírody. Nevím, proč je tato část republiky turisty opomíjená, ale snad je to tak dobře, zachovají si svou nezkaženost.

Naopak Šumava, která je vyhledávaným místem k rekreaci, mě nijak zvlášť nezaujala. Je na ní příliš patrný příval chalupářů z období normalizace. Některé chaty a chalupy

jsou opravdu nevkusné. Domy jsou stavěny průčelím do zahrad a navíc často obklopeny Jehličnatými stromy, což se do malebné české vesnice opravdu nehodí. Jsem ale rád, že je tady i dost zachovalých tradičních domů, obklopených typickou českou zahrádkou a s hlavní místností směřující do centra vesnice.

K typické české vesnici patří i česká hospoda s dobrým točeným pivem. Náklonnost k alkoholu naše národy spojuje, i když u vás se pije trochu rozumněji a umírněněji. Také se mi líbí, že tady chodí do hospod častěji i ženy. U nás je to trochu jiné. Pije hlavně muž, žena je vůči němu v opozici a hraje roli manželky semetriky, která mu v pití neustále brání, většinou ale neúspěšně, takže si oba navzájem ztrpčují život. Je to taková hra.

Patří tady zřejmě k bontonu nadávat na politiku. Tato kritika společenského systému mi nepřipadá opodstatněná. Myslím, že se Česko se situací po roce osmdesát devět vyrovnalo velmi dobře. Na rozdíl od Ruska je tady skutečná demokracie a svoboda, celková životní úroveň je velmi dobrá a výše státního dluhu není podle mého názoru až tak závratná. Samozřejmě chápu, že bylo uděláno mnoho chyb a stále je ještě co napravit, ale v globálním měřítku můžete být nadmíru spokojeni.

Moc často se vyptáváte na výši platu

Belgičan o Češích

Zatím nejsem v Česku tak dlouho, abych si troufl hodnotit nebo zevšeobecňovat. Moje zkušenost s Čechy je ale prozatím taková, že jsou trochu nedůvěřiví, ale docela srdeční.

Nejdřív si cizince musíte ze všech stran prohlédnout, zjistit, odkud je, čím se živí, co dělá ve vaší zemi, a teprve pak se s ním dáte normálně do řeči. Překvapilo mě, že se často také vyptáváte na výši platu. Já jako student žádný nemám, ale i tak mi ta otázka nebyla zrovna příjemná.

Praha je opravdové kosmopolitní město, a na lidech je to znát. Rád bych ovšem podotkl, že se tu necítím moc bezpečně. Často mám dojem, že se kolem mě na ulici tvoří umělá tlačeničky, pohybují se kolem mě divní lidé, asi organizovaní kapsáři. V průvodci ovšem na tohle upozorňují, takže si dávám pozor na peníze i na doklady.

Naopak si cením toho, že se tu bez problémů domluvíme - skoro každý mluví anglicky. Mimo Prahu je to už ale horší. Byli jsme se s rodiči podívat v Třebíči na židovské město a museli jsme se domluvat doslova rukama nohama. Ale možná by se na to dalo pohlížet i tak, že bychom se my měli naučit aspoň pár českých vět, když k vám jedeme na návštěvu.

Také se mi u vás moc líbí, že si skoro na každém rohu mohu dát jídlo, jaké se mi zamane, myslím tím čínské, indické, italské. Jsem totiž vegetarián a vaše kuchyně, oplývající vepřovým masem, mě dvakrát neláká.

Všiml jsem si, že tu máte opravdu krásné mladé číšnice. Jsou elegantní, chytré, vtipné, sebevědomé, přiměřeně emancipované, velice ochotné, zkrátka ideální. A to neříkám jen já, ale i moji rodiče - servírky se jim zdají takové hezké, upravené a slušné. Ale to všechno je jen první dojem: my jsme víc koukali po architektuře než po restauracích.

Mrzí mě, že tu nemohu strávit víc času. Je tu tolik věcí k vidění! Na jeden záťah se to opravdu nedá stihnout. Já jsem typ člověka, který si všechno musí pořádně vychutnat. Minimálně týden bych potřeboval jenom na Pražský hrad a jeho okolí - Malou Stranu, Loretu a Strahov.

Slovák o Češích: Už nejsme bratři

Cítím, že v České republice nemáte v poslední době Slováky rádi. Jezdím sem pravidelně na karetní soutěže a mám tu kamarády. Když se rozpadla federace, byl jsem ještě moc malý, abych tomu rozuměl. Pochopil jsem ale, že po více než deseti letech se vztahy mezi Slováky a Čechy musely změnit. Už nejsme bratři, i když máme tolik podobnou řeč a kus společné minulosti.

Máme dost rozdílnou povahu, Slováci jsou impulzivní a méně trpěliví a možná proto jich tolik odchází do Čech. Od kamarádů vím, že Čechy štve, že tu Slováků přibývá. Naše máma říká, že se bojíte, aby vám neukrajovali z krajíce chleba jasně, jediný důvod, proč se Slováci stěhují do Čech je možnost vydělat víc peněz a možná vidina lepší perspektivy do budoucna. Jenže já myslím, že se pletou, protože váš systém je moc levicový.

O politiku se moc nezajímám, ale myslím, že peněžní reformy na Slovensku jsou nastartované dobře a že za ně jednou budeme moc rádi. Taky je ale možné, že jsem jenom mladý optimista (smích). A myslím, že můj názor je ojedinělý tedy v mém nejbližším okolí určitě.

Vidím kolem sebe řadu mladých lidí, kteří jsou velice ambiciózní, chtějí se prodat nahoru a pokud možno rychle, takže to řeší odchodem ze země. Když si nejsou jistí v cizích jazycích, odejdou do Čech, kde se pořád ještě snadno domluví.

Já se stěhovat nechci, žiju v Bratislavě, pracuju jako programátor a mám rád Bratislavu i svou práci. Ale abych vás jenom nekritizoval, že neradi vidíte přicházející Slováky musím pochválit vaši kulturu. Moc se mi líbí hlavně vaše filmy, mám rád váš humor, váš smysl pro sebeironii. Umíte se vyjádřit přesně, vtipně a ve zkratce. Tohle my neumíme, máme spíš sklony o všem zdlouhavě vykládat. Jo, a taky máte moc hezký holky, ale naše jsou hezčí!

Učitelé jsou k studentům otevřenější

Němec o Češích

Studuji tady už druhým rokem. Atmosféra v Čechách se mi moc líbí. Je to tady takové pohodovější. Myslím především atmosféru ve škole. Studenti vypadají mnohem méně vystresovaně, nedělají si velkou hlavu ze zkoušek ani z obav o budoucí uplatnění. Navíc si při studiu méně přivydělávají, takže mají víc času na zábavu a na školu.

Studium mi tady připadá asi stejně náročné jako v Německu, rozdíl je ale v přístupu. To se týká především vztahu vyučujících k studentům. Čeští učitelé se navenek chovají méně přátelsky než němečtí, ale jak jsem měl možnost poznat, je to jenom maska.

U nás je běžnější, když jde vyučující se svými studenty strávit seminář třeba do kavárny. Tady jsem něco takového zažil sice jenom jednou, ale musím uznat, že to stálo za to. Atmosféra byla najednou úplně jiná, velice přátelská a otevřená. V Německu se přesunem semináře do kavárny nic nemění, role zůstávají stejné, probírá se přesně to, co by se probíralo, kdybychom zůstali v chladné školní budově.

Tady to ale bylo jiné, jako by se najednou všichni otevřeli a vyšli ze své ulity, i vedoucí semináře projevil svou lidskou stránku, a my měli možnost poznat, že je to také jen člověk z masa a kostí. Svěřil se nám s problémy, ke kterým by se jeho německý kolega přiznával těžko a nerad, protože u nás by to bylo chápáno jako něco nepatřičného.

Větší otevřenost se ale může projevit i negativně. Bohužel jsem byl svědkem toho, jak jeden profesor zkritizoval referát své studentky tak ostře, že se dívka rozplakala. Takové chování mi na akademické půdě připadá neprofesionální. Učitelé jsou tu přece proto, aby své studenty povzbuzovali a vedli cestou poznání, ne aby je demotivovali. Naštěstí tady ale pozitivní motivace převládá.

Zajímavé také je, jak se učitelé chovají k sobě navzájem. Bohužel tu mezi nimi někdy panuje rivalita, kterou dávají nepokrytě najevo. Studenti tak přesně vědí, jaký vztah k sobě jejich vyučující mají. U nás v Německu něco takového mohou studenti nanejvýš jenom tušit. Špinavé prádlo se totiž na veřejnosti zásadně nepere.

Líbí se mi tu všechno

Bělorus o Češích

Mně se tu líbí úplně všechno. Cítím se tu svobodně a z toho pramení obrovská euforie. Vždyť víte, co se děje u nás v Bělorusku. Tam se nedá žít. Stydím se za svou zemi a jsem šťastný, že jsem měl příležitost odejít. Má žena měla možná větší štěstí, protože se jí podařilo uplatnit se ve svém oboru i za hranicemi. Žije a pracuje v Itálii. Samozřejmě

chci být s ní, ale neumím jazyk, tak jsme dohodli, že zatím budu pracovat v zemi, kde se domluví. Já jsem strojní inženýr a skončil jsem u krumpáče. Je to dřina, která se mi samozřejmě nelíbí, ale vydělám si pětkrát víc než doma, a hlavně svoboda mi za to stojí. Často mám pocit, že ani nevíte, co jste po listopadu 89 získali.

Když jsem v hospodě vyprávěl, co se děje u nás, jak jsou na každém kroku milicionáři, co všechno nejde zařídit bez úplatku, jak si člověk své názory musí tajit pro sebe a své nejbližší, jak dlouhé máme pořadníky na byty, lidem se to nechce ani věřit. Bělorusové a Češi mají podobnou mentalitu a vy jste tohle všechno taky zažili, proto jsem byl překvapen, no, byl to pro mě vlastně šok tak se jmenuje ten váš článek, že? jak tu na mě lidé koukají jako na nějakého zločince. Otevřeně mi dávají najevo, že jsem něco míň, hlídají si peněženku a podezírají mě ze všeho možného. Nečekal jsem to, protože jsem si myslel, že když jste zažili totalitní režim, budete mít pochopení pro ty, kteří před ním utíkají. Jediné místo, kde se ke mně Češi chovají normálně, je škola. Zaplatil jsem si kurs italštiny, abych mohl příští léto vyrazit za manželkou a zůstat s ní. V práci jsme skoro samí Bělorusové, Ukrajinci a Rusové a s Čechy přijdeme do styku málo. Na ubytovně je to stejné. Jsem společenský člověk, tak občas zajdu do hospody, ale většinou se zavřu na ubytovně a učím se italsky.

(Igor v ČR žije legálně. Byl jediný ze skupiny asi deseti Bělorusů, který si s námi chtěl popovídat. Požádal nás ale, abychom jeho jméno pozměnili, nechce totiž vzbuzovat pozornost úřadů tady ani v Bělorusku, nerad by ublížil svým blízkým, kteří Bělorusko zatím neopustili – pozn. red.)

Praha se moc amerikanizuje

Švýcar o češích

V Česku se toho za posledních čtrnáct let mnoho změnilo a rychlost těchto změn působí na člověka více než změny samé. Přibývají nové a nové obchody, nové stavby. Bojím se ale, že vývoj v regionech bude rozdílný. Prahu není možné srovnávat s ostatními částmi země, je zde také nejvíc patrná amerikanizace.

Češi jsou známi svou pohostinností. To je jejich síla. Praha podle mého názoru v tomto směru začíná slábnout, já jsem se v Praze zrovna dobře necítil a přičítám to nekvalitní, neochotné a nepříjemné obsluze. Nádherná Praha, kterou jsem měl vždycky moc rád, začíná být pod obrovským tlakem tržních sil, což je pochopitelně dobře, ale ne v takové míře. Nadměrná zátěž vede ke škodám na kvalitě všeho, co Praha nabízí, zejména kultury. Vývoj podle amerického vzoru je v tomto případě samozřejmý, ale nemělo by se na něj pohlížet nekriticky. Nekritický pohled s sebou přináší přesně to, co jsem na vlastní

kůži zakusil – partu na smrt opilých, špinavých a velmi vulgárních Britů, kteří hlukem a zápachem obtěžovali návštěvníky Kavárny Lucerna. Hlavně že provozovatel utržil.

A ještě jeden „detail“: v metru máte několik druhů jízdenek, jedno- a vícedenní. Ovšem o víkendu si tyto jízdenky člověk může koupit téměř výhradně v automatu, protože další prodejní místa jsou zavřená. Má-li u sebe člověk jen bankovku, je v koncích – nemá kde rozměnit. Máte-li automaty jen na mince, měl by být vedle také automat, který umí rozměnit.

Na psí bobky jsem si prostě musel zvyknout

Američan o Češích

Před rokem a půl me Lidové noviny požádaly, abych napsal několik řádků o životě v Praze. Jsem cizinec a tenkrát jsem už tady bydlel šest měsíců. Napsal jsem, že tohle krásné město mám moc rád, že rád studuji se zajímavými studenty z různých zemí a že jsem Čechům moc vděčný za to, že jsem se mohl naučit vysmrkat se jako opravdový Čech (všude, vždycky a pořádně nahlas).

Zmínil jsem také, že nemám rád psí bobky na každém druhém chodníku, v parku, a zvláště ne na podrážkách svých bot, a že je to škoda, že tady není víc míst, kde se nekouří.

Psí bobky ani kouř nemám rád pořád, ale na obojí jsem si časem zvykl. Studuji už na jiné univerzitě, protože jsem se rozhodl naučit se česky. V Praze už bydlím dva roky a teď si začínám všimnout jiných věcí. Třeba naši učitelé na jazykové škole na Albertově jsou jako přední světla. Světlí, spolehliví průvodci, kteří vedou cizince přes mlhu české gramatiky. A je tady ještě jedna vynikající věc, která nám pomáhá na naší každodenní pouti městem: veřejná doprava. Váš systém je skvělý a doprava je čistá, spolehlivá a velmi levná.

A co ještě Praha nabízí? To už najdete, jenom jestli pečlivě hledáte: třeba dobrou kávu v Dobré trafice, příjemnou atmosféru ve Vesmírně a levné, ale dobré indické jídlo v Himaláji. A taky mám rád programy v kině Aero, i když je tam víc kouře než v cigareto-
vém filtru. Moc se líbí, že člověk může denně navštívit desítky výstav nebo vidět spoustu filmů z nejrůznějších zemí.

A co se mi tu nelíbí? Nelíbí se mi, jak těžké je zvládnout češtinu. Deset měsíců se-
dím na židli, každý den pět hodin, a pořád rozumím velmi málo. Na druhé strane ale
můžu říct, že první dopis jsem do Lidových novin psal anglicky, a teď už česky. Nakonec
bych dodal jednu zajímavost: Čím lépe mluvím česky, tím víc tak nějak nemůžu splynout
s ostatními. Jako bych tak byl pro Čechy něčím zajímavějším... Jako by rostla moje cena...

Ukrajinec je tu nadávka

Ukrajinec o Češích

Na rozdíl od Ukrajiny tu je větší klid a bezpečno. V tramvaji i v metru je uklizeno, lidé se chovají slušně a nikdo tu nedělá nepořádek. Na Ukrajině vám klidně hodí tašku nebo pytel na nohu, a když se ohradíte, tak vypukne hádka. Ukrajinci dají najevo svůj vztek hned, Češi ho v sobě dusí. Taky se podle mě málo usmívají. Jdou po ulici a mají lhostejné nebo uštvané výrazy.

Mrzí mě, že slovo Ukrajinec je tu chápáno skoro jako nadávka. Jakmile se zmíním o své národnosti, hned ztrácím šanci navázat přátelství. Proto raději říkám, že jsem Rus, to zní českým uším lépe. Pod slovem Ukrajinec si Češi automaticky představí kopáče a jsou překvapení, když jim řeknu, že studuji vysokou školu a umím cizí jazyky.

Samozřejmě jsem si oblíbil české pivo, i když na můj vkus se ho tady pije až moc. Z českých jídel jsem pro sebe objevil vepřové koleno a knedlíky.

Češi? Rasisti

Bělorus o Češích

Na Praze velice obdivuji úžasnou starou architekturu. Horší je to s lidmi. Podle mě jsou Češi největší rasisti v Evropě. Jakmile v obchodě promluvím, hned jim vidím na obličeji opovržení. Navíc mám pocit, že se mezi sebou navzájem moc nepřátelí, nenavštěvují se a neznají se.

V Polsku jsou zase naladěni antisemitsky, ale klidně vás pozvou do hospody a zaplatí za vás deset piv. Tady nic takového čekat nemůžete.

Na rozdíl od Běloruska je tady levněji a bezpečněji. Zachutnala mi i česká kuchyně, hlavně knedlíky a guláš. V posledních dnech se ze mě stal fanoušek českých fotbalistů na mistrovství v Portugalsku a přál bych jim vítězství. Pražané se často zlobí, že sem v létě přijíždějí zástupy turistů. Podle mého názoru by naopak měli být rádi a cestovní ruch podporovat.

Češi: napůl Němci

Ruska o Češích

Být cizincem v Praze není tak špatné. Podmínkou ale je, abyste mluvili česky, vypadali jako průměrný Čech a nepotřebovali si zrovna prodloužit vízum. Češi na mě působí tak trochu rozdvojeně – napůl Němci, od přírody nedůvěřiví a opatrní, a napůl Slované bez zábran, což se projevuje hlavně při oslavách.

Velmi si hledí svého a jsou často vypočítaví. Ale co se týče kamarádů, udělají pro ně všechno, co mohou. Heslo „náš zákazník, náš pán“ se tady moc neprosadilo. Z vlastní zkušenosti mohu říci, že od vás rádi vezmou peníze, ale urazí se, když za ně budete očekávat odpovídající služby.

Obdivuji české vesnice a skvělé vesnické hospůdky, pohádkové domečky, malebné zahrádky a strašný nepořádek všude kolem. Lidé se tam nepřetvařují jako v Praze, jsou otevřenější a přátelštější.

Co máte proti Romům?!

Francouz o Češích

Jsem z Bretaně a je mi třicet let. Dříve jsem tu učil na francouzském lyceu, teď učím dějepis a filozofii na Britské střední mezinárodní škole. V Praze žiji dva roky. Nemyslím si, že je možné poznat pravou českou povahu například v obchodech, kde prodavačky dokážou být velice nepříjemné (stejně tak jako občas v Paříži). Naopak jsem za tu dobu potkal spoustu kreativních, přátelských a otevřených lidí.

Je tu ale několik věcí, které se mi nelíbí - například čeští řidiči, české účesy (hlavně dreadlocks a divoké barvy) a malá vynalézavost v kuchyni (kromě úžasného nakládaného hermelínu z Týnské literární kavárny).

Taky nechápu nenávist vůči Romům. Bydlím na Žižkově a nikdy jsem s nimi žádný problém neměl. Česká republika je pro mě místem, kde se vše rychle mění k lepšímu a zemí, která se stává velice atraktivní pro život.

Šokoval mě amerikanizovaný Zličín

Američanka o Češích

Jsem otrlé povahy, máloco mě šokuje. Opravdový šok pro mě ale byl, když jsem byla na Zličíně. Hned mě napadlo: Amerika. Připadla jsem si dezorientovaná - jsem v americkém nákupním centru, nebo v Praze? Je podivuhodné a hrozné, jak rychle převzala ČR všechny sítě obchodních domů... Říkala jsem si, že až se objeví Star Bucks, odjedu odsud nadobro pryč.

Mám zážitek z metra. Seděla jsem na nástupišti na lavičce a vedle mě si z každé strany sedl jeden mladý Ital. Bavili se hlasitě přese mě, což mi přišlo velice nezdvořilé. Podávali si nějakou kartu, a tak jsem ji na půli cesty chňapla. S úsměvem jsem se zeptala, jestli si ji můžu nechat, ale oni neuměli anglicky a urazili se: mysleli si, že ji chci vzít.

Na druhou stranu mě mile překvapilo to, jak mladí lidé vstávají, aby pustili sednout starší. To jsem v USA neviděla. A nedávno dokonce pustil jeden kluk i mě!

Usmějete se na někoho, má vás za blázna

Ukrajinka o Češích

Žiji v Čechách rok a půl. Musím přiznat, že zpočátku pro mě bylo dost těžké si zvyknout. Připadalo mi to tady strašně odlidštěné. Když jsem šla po ulici a usmála se na protijdoucího chodce, nikdo můj úsměv neopětoval. Někteří lidé se na mě dokonce podívali opovržlivě, jako by si mysleli, že jsem blázen. Usmívat se na neznámé lidi tady zkrátka není zvykem.

Na Ukrajině je to úplně jiné. I lidé, kteří se vůbec neznají, se k sobě dokážou chovat přátelsky. Tady je každý pohroužen do svých starostí a depresí. Myslím, že Češi berou sami sebe i své problémy až moc vážně.

Zpočátku jsem tady bohužel narážela i na prvky rasismu. Připadá mi, že jsou Češi dost hákliví na to, když někdo nepoužívá správně jejich jazyk. Když jsem promluvila svou nedokonalou češtinou, byla jsem hned podezřelá. U starší generace se navíc setkávám i s předsudky vůči Ukrajincům. Jako bychom byli národ, jehož největší zálibou je pití vodky. U mladší generace se s takovými předsudky a nedostatkem informací naštěstí nesetkávám.

Na českou mentalitu jsem si už ale zvykla a cítím se tady jako doma. Na tom mají zásluhu i moji čeští přátelé. Přátelství jsou tu dost pevná, což se mi moc líbí. Pokud tady máte přátele, můžete si být jistí, že vás nezklamou a že vaše přátelství neskončí za týden kvůli nějaké malichernosti.

Další věc, která mě tady přímo fascinuje, je dokonale fungující hromadná doprava. Autobusy jezdí podle jízdních řádů, všechny dopravní prostředky jsou pohodlné a dobře vytápěné. U nás tyhle věci zatím bohužel moc dobře nefungují.

Oceňuji, že je tady dostatek pracovních příležitostí. Myslím si, že kdo chce opravdu poctivě pracovat, ten práci bez problémů sežene. Nelíbí se mi úroveň českého zpravodajství. Například ukrajinská oranžová revoluce byla v českých médiích interpretována dost povrchně.

Tento problém je ale obecnější. Diváci jsou zavaleni naprosto nepotřebnými informacemi z domácí scény, ale řada důležitých mezinárodních problémů či konfliktů ve zprávách chybí. Ve zpravodajství se objevují buď nepodstatné senzace a informace z okruhu bulváru, nebo jsou zprávy povrchní a nezáživné.

Máte skvělou veřejnou dopravu

Thajec o Češích

Do Čech jsem přijel na výměnný studentský pobyt na jeden rok. Jako mnoho dalších studentů bydlím i já v hostitelské rodině. Strašně si užívám, že můžu žít přímo v české rodině, i když chvíli trvalo, než jsme si na sebe navzájem zvykli. Musím říct, že jsem se tím hodně naučil i sám o sobě.

Rodina, u níž bydlím, je hodně aktivní. Rodiče hodně pracují, ale o víkendu jezdí celá rodina třeba lyžovat nebo na výlety. Myslím, že Češi jsou obecně dost aktivní národ. V zimě jezdí do hor, v létě hrají různé míčové hry nebo jedou na kolo s přáteli. Tenhle styl života mi moc vyhovuje. Už si neumím představit, že bych o víkendu nic nedělal.

Byl jsem ohromen krásou Prahy. Pro mě je to něco docela jiného než můj domov, Thajsko. Rád se s přáteli procházím po Starém Městě. Úplně nejradši ale chodím na Pražský hrad a na Karlův most.

Obdivuju také váš systém veřejné dopravy, který bezvadně funguje. Je to úplně jinak než v Bangkoku, kde příliš často dochází k dopravním zácpám. Nikdy tam nevíte, kdy přijede autobus. Tady si můžete naplánovat, kam chcete jet a kdy tam chcete být. Myslím, že život tady je mnohem pohodlnější.

Češi jsou milí a hodně mi pomáhají. Vlastně se mi ani nezdá, že by se nějak moc odlišovali od Thajců. Jak víte, thajské jídlo je hodně kořeněné a ostré. Proto se mi české jídlo zdá dost bez chuti. Když jsem přijel, měl jsem obrovský strach ochutnat knedlíky.

Tady se ale jedí skoro každý den, takže nakonec se staly jednou z mých nejoblíbenějších pochoutek. Rozdíl vidím spíš ve způsobu, jak Češi a Thajci jedí. U nás je na stole rýže a spousta různých příloh. Češi naproti tomu dostanou každý do svého talíře porci knedlíků nebo bram-

bor s masem. V současné době studuji na Gymnáziu Arabská, kam chodí i syn z mé hostitelské rodiny. Myslím, že jsem měl docela štěstí: mám moc milé spolužáky a skvělého profesora, který na mě při výkladu bere ohled.

Nikdy jsme neměl problém s rasismem

Konžan o Češích

Pocházím ze střední Afriky, z Konga, takže první překvapení byla vaše zima. Ale to bylo jen první rok, pak jsem se bez problémů přizpůsobil. Teď, po šesti letech, už mi to tak hrozné nepříjde. Zdejší prostředí se mi líbí, našel jsem si tu práci i přátele. U nás doma jsem začal studovat zemědělství na univerzitě, pak jsem nějakou dobu pobýval v Belgii a nakonec jsem vyrazil do Čech.

Mám slušné jazykové vybavení a za těch šest let, co jsem tady, jsem se naučil i česky. Dlouho jsem tu vyučoval francouzštinu ve škole, což mě moc bavilo. V současné době mám několik brigád a cítím se spokojený.

Horší je to s českými úřady. Není mi jasné, jak je možné, že zpočátku jsem neměl problémy s dlouhodobým vízem, a najednou se přístup úředníků docela změnil, dali mi jen krátkodobé a to si musím nechat každé dva měsíce prodlužovat, což člověku dost znepríjemňuje život. Zjistil jsem, že s vašimi úředníky je to dost těžké. Někdy si říkám, čemu se divím, co bych chtěl, vždyť já jsem cizinec, a zdejší úředníci se špatně chovají i k „vlastním“ lidem.

Čechy mám rád, jsou veselí a přátelští. Je zajímavé sledovat, jak se pomalu zbavují předsudků. Když jsem k vám přijel, měl jsem občas pocit, jak nevědí, co si počít s mou barvou kůže. Teď je to jiné, berou mě s naprostou samozřejmostí.

Nikdy jsem tu neměl problém s rasistickými předsudky - vzpomínám si jen na jednu úsměvnou epizodu, když mě na ulici mýjela parta puberťáků a jeden z nich, snad aby se předvedl před ostatními, mě uhodil hřbetem dlaně do čela. A šel dál jako by nic. Taky jsem šel, nic se nestalo.

Jinak je to u starších lidí, kteří jsou v důchodu. Nemají rádi cizince obecně, protože jsou přesvědčeni, že se o ně stát příliš stará, dává jim peníze a oni pak kvůli tomu mají malý důchod. Nejde o nic rasistického, jsou prostě zatrpklí a mají málo informací. Ne ne, já jsem se nenechal otrávit, tohle jsou jen malé epizody. Důležité je, že se necítím opuštěný, že jsem tu našel lidi, se kterými si mám co říct.

Romové by se neměli bouřit

Ukrajinka o Češích

Prahu jsem si rychle zamilovala. Je to nádherné město s bohatou historií a architekturou, které má navíc naprosto jedinečnou atmosféru. Našla jsem si tu spoustu dobrých kamarádů, kteří nejsou xenofobní. Bohužel je tu i dost opačných extrémů, už několikrát jsem se setkala s rasismem. Nebylo to ale nic vážného, takže dobré dojmy stále přetrvávají.

Líbí se mi, že stát skýtá poměrně dobré sociální zabezpečení, to je proti Ukrajině velký rozdíl. Myslím, že například Romové by se vůbec neměli bouřit. Kdyby opravdu chtěli pracovat, určitě by nějakou práci našli. Bez problémů tu najdou práci i Ukrajinci.

Oceňuji, že je v Čechách politický život na očích občanů. Když se stane ve vládě nějaký průšvih, hned se to medializuje. A také se tady bojuje proti korupci, což se zatím na Ukrajině neděje. Vím, že by mi někteří Češi namítli, že korupce ještě zdaleka nevytizela, ale je tady patrná aspoň nějaká snaha po zlepšení.

A co se mi v Česku naopak nelíbí? Tak především počasí. Často prší a je zataženo. V létě snad ani nikdy není pořádné léto. U nás, když je zima, tak se všim všudy. Plno sněhu, pořádný mráz a sluníčko. V létě je krásné počasí a pořádné horko. To mám ráda a v Praze mi to chybí.

Vůbec se mi tady nelíbí úroveň televizního vysílání. Samé hloupé televizní seriály, brazilské telenovely a německé kriminální filmy. Chybí mi hlavně vzdělávací pořady. Ani o víkendu není na co se podívat. A to nemluvím o úrovni českého zpravodajství! Nelíbí se mi ani úroveň vzdělání na základní škole.

Myslím, že tady lidé přikládají malý význam vzdělání a hodnocení na základní škole. Děti se někdy dokonce radují, když mají čtyřky. Jsou šťastné, že nepropadají. Něco takového u nás neexistuje. Mít čtyřku nebo pětku je velká ostuda. Navíc u nás děti propadají, pokud mají určitý počet čtyřek. Tady jsou čtyřky celkem akceptovatelné, propadá se, až když se na vysvědčení objeví pětka. Myslím, že jsou děti tím pádem málo motivované.

Proč nemají prodavači nazpět drobné?

Španělský ekonom

Nerad zobecnuji, takže je pro mě těžké říct, že Češi jsou „takoví“ nebo „onací“. Mám ale několik pozitivních a negativních zkušeností, na kterých se shodnu i s přáteli z jiných zemí. Překvapuje mě například, že když si chci něco koupit v obchodě, prodavači často nemají nazpět drobné. To samé se mi stává i v restauracích. Nechápu proč, vždyť tak

sami přicházejí o tržbu. Jako by snad nebyl v oběhu dostatek kovových mincí. Ve Španělsku se mi to nikdy nestalo.

Zároveň mám ale mnoho kladných zážitků. Zjistil jsem, že mí čeští přátelé se ke mně chovají velmi otevřeně a upřímně. Člověk si k nim musí ale nejdříve najít cestu a získat jejich důvěru. Španělé jsou vnitřně mnohem uzavřenější, asi je to dáno katolickou výchovou.

Vadí mi diktatura důchodkyň

Francouzský učitel

Vytáčí mě diktatura babiček, která je všudypřítomná. Nikde na světě nejsou důchodkyně tak nepříjemné jako tady. Když chcete ve Francii udělat party, obejdete sousedy, omluvíte se, že budete dělat trochu hluk a všechno je v pořádku. Ale česká babička volá policii, aniž by vám jen jednou dala najevo, že jí hluk vadí.

Nebo v tramvaji - dotknete se starší ženy, protože je tramvaj narvaná k prasknutí, a ona na vás okamžitě kouká jako na zloděje. Vrátil jsem se ze Španělska, kde jsem se v jedenáct v noci ptal jedné babičky na cestu. Povídala si se mnou pět minut. Tady by si myslela, že ji chci okrást.

Vadí mi rasismus, který tu je vůči Romům. Když někomu řeknu, že bydlím na Žižkově, myslí si, že jsem blázen. Mám pocit, že tam nikdy nebyli. Prý nemůžu vyjít v noci na ulici, protože mě tam každý hned okrade. Já ale nikdy žádný problém neměl. Chodím hrát pétanque do Karlína, je tam hospoda, kam chodí hlavně Romové. Hrajeme před ní, přijdou děti, ptají se, co hrajeme, zajímá je to, prostě je to úplně normální.

Líbí se mi jednoduchost, s jakou se tu žije. Ve Francii vás posuzují podle toho, jak vypadáte. Buď jste „cool“, nebo ne. Tady si na sebe můžete vzít cokoli a je to každému jedno. Nebo stoly v hospodě. Jsou jednoduché, žádný design. Ve Francii by musely být podle poslední módy.

Češi zbytečně mudrují

Muzikant ze Slovenska

Slováci mají odlišnou mentalitu. Slováci jsou míň intelektuální, víc srdeční, upřímnější, řeknou věci hned. Slováci přemýšlí míň, ale zase hned konají. Pak je to třeba špatně, což se teď trochu odráží i na politické situaci na Slovensku, ale aspoň něco dělají.

Nedokážu pochopit české mudrování nad některými věcmi, které mi přijdou úplně zbytečné. Nejsem schopný to úplně popsat, ale je to rozhodně silný pocit.

Ze začátku, než jsem si zvykl, mně vadilo, že mi dost lidí dávalo najevo, jak jsou klidní, ale podle mě byli spíš, jak bych to řekl, cíleně protivní. Vyžívali se v tom, jak já jsem impulsivní, a čekali na to, až vybuchnu. Na Slovensku se mi tohle nestává.

Neumíte udělat kafe a nosíte ponožky do sandálů

Slovinská studentka

Pobavilo mě, že v Čechách mají příjmení význam. Ve Slovinsku jsou to jenom vybraný písmena daný dohromady, jako třeba moje jméno. Neznamená to vůbec nic. Další rozdíl, který mi přijde vtipný, je, že máte zdobněliny.

U nás zůstávám Urša, když jsem malá a i když mě někdo má rád nebo mě rád nemá. Jsem Urša. Kdyby mi někdo říkal třeba Uršičko, tak by to bylo dementní, a ne roztomilý.

Co v Čechách absolutně nesnáším, je vaše kafe. Na to si asi nikdy nezvyknu, prostě neumíte udělat kafe. Ani presso není pořádný.

A ještě na jednu věc jsem si u vás nezvykla. U nás, když potkáš kamaráda a jdeš s ním na pivo, objednáš si a pak jeden zaplatí dohromady. I když je těch lidí víc. Když se potkáme příště, tak je jasný, že zaplatí zase někdo jiný. Nemusí se ani nic říkat. Tady platí většinou každý sám za sebe. Přijde mi to banální a neosobní, takový podnikatelský.

A tohle ještě musím říct! V okamžiku, kdy vysvitne sluníčko, nastává éra sandálů a bílejších ponožek. To jsem vždycky mrtvá smíchy.

Žijete ve směsi divokého kapitalismu a hlubokého socialismu

Nizozemský překladatel

Než jsem krátce po revoluci poprvé navštívil Čechy, měl jsem dost zkreslenou představu. Třeba jsem si myslel, že nemůžu pít vodu z vodovodního kohoutku. Zároveň se mi ale leccos potvrdilo.

V Praze bylo nezdravé ovzduší, lidi se na začátku devadesátých let oblékali jak v sedmdesátých letech: dlouhé vlasy, neupravení, bledí... Asi to bylo i jídlem, protože česká kuchyně není nic moc.

Zjistil jsem, že kapitalismus tu dost lidí zklamal, není takový, jaký si ho představovali. Převládá divoký kapitalismus. Zároveň tu ale stále existuje hluboký socialismus,

třeba regulované nájemné. Je to zvláštní směs. Na Západě je kapitalismus jiný. V západní Evropě existuje určitá sociální soudržnost.

Myslím si, že lidi v Čechách se naučili starat se hlavně o sebe a své blízké, a to je velká škoda. Nemohl jsem věřit „příslloví“ „Kdo neokrádá stát, okrádá rodinu“. Štve mě nedůvěra lidí, očekávání toho nejhoršího od druhého.

Na druhé straně se mi tu líbí kvalita života. Ten prostor a příroda, fakt, že vyrazíte z města a jste opravdu na venkově. V Nizozemsku je už moc lidí. Není tam ani kousek divoké krajiny.

Pobavilo mě, že když přijdete na návštěvu, musíte pořád jíst. Na začátku vztahu s přítelkyní jsem si u jejích rodičů vždy ze slušnosti vzal všechno. Později mi prozradili, že mě všichni měli za pěkného žrouta. No, chtěl jsem jim vyhovět.

Všichni se tu zdaj bejt na dobrý vlně

Anglický student

Šokovalo mě vaše Hlavní nádraží. Nebyla tam žádná turistická informační kancelář. Bylo to spíš jako jeden velikánskej billboard s reklamou na cokoliv. Vlastně je tam jedno místo, který předstírá, že je turistická kancelář, ale jenom se snaží na tobě vydělat.

Samozřejmě, že jsem měl představu, kam jedu. Ale když jsem přijel do Prahy, vůbec bych si nemyslel, že to může bejt tak neuvěřitelný. Úplně vás to tu převálcuje. Líbí se mi, že i na tý nejhlavnější třídě, kde je všechno v podstatě západní - obchody, vymódění lidé - stačí, když si tohle všechno odmyslíš a máš pocit, že jsi o takových sto let zpátky. Když se podíváš na jakýkoliv kout nebo fasádu, je to jiný.

Vylezl jsem na petřínskou rozhlednu, to bylo něco. Všude červený střechy, to se v Anglii nevidí. Místní pivní kultura přitahuje spoustu lidí z celého světa. Všichni jsou tu na prázdninách, všichni jsou tu v pohodě... V Anglii máme samozřejmě taky celkem zaběhlou pivní tradici, ale někdy se to vymkne trochu z rukou. Byl jsem taky v Amsterdamu, a tam, když lidi pijou, většinou to místo zdemolují. Nevím, jestli je to atmosférou, ale mám pocit, že se to tady stát nemůže. Všichni se tu zdaj bejt na dobrý vlně.

Málokdo z Čechů je džentlmen

Vědec z Francie

Čechy jsou země, kde se příjemně žije. Je cítit, že je tu klid. Klid, který jsem nikde nezažil. Je tu zvláštní vztah k násilí. Proti jiným zemím je ho tu hrozně málo.

Můj první šok byl, že jsem se na začátku nemohl vůbec s nikým seznámit. Lidi se mě báli nebo já nevím. Pak jsem se skamarádil se Slováky, následně s Moravany, a nakonec náhodou s jedním Čechem. No, a pak jsem asi chytil ten styl, protože teď, když sedím v hospodě, můžu se bavit s kýmkoli bez problému. Asi je to otázka stylu, který tu vládne v mezilidských vztazích.

Znám spoustu cizinců, kteří tu jsou už třeba deset, let, a ještě nebyli u Čecha doma. Zdá se mi, že v normálním každodenním životě mají ženy docela slabou pozici ve vztahu muž – žena. Málokdo z Čechů je džentlmen. Ženy jsou zlaté, všechno to akceptují. Mám pocit, že Češi jsou docela „mačisti“.

Snad ještě něco k vaší kuchyni. Skoro všichni moji francouzští kamarádi, když přijedou, tak si myslí, že knedlíky jsou chleba. Jedí je proto rukama, nabírají si s nimi omáčku tak jako doma. Všichni na ně pak koukají. Je to celkem zábavné.

Ani uprostřed léta nemáte dobré ovoce

Studentka z Kalifornie

Líbí se mi, že se tu člověk strašně snadno dostane ke kultuře. V Kalifornii je to dost drahý a taky dost elitářský, jenom určití lidé v rámci určité skupiny mají přístup k umění. Tady je to fakt pro každého a není to drahý.

Takže můžeš jít na různý experimentální divadla, filmy. Spoustu filmů, který jdou normálně v kinech, myslím tím opravdu dobrý filmy jako např. Bowling for Columbine, v Kalifornii vidíš jen v malých nezávislých kinech. Pak tu je spousta míst, kde obyčejný lidi můžou vystavit svoje díla atd. Takhle to u nás nefunguje.

Než jsem sem jela, byla jsem vegan. Jsem z Kalifornie trochu rozmazlená, takže jsem se připravovala, že tu nevidím žádnou pořádnou zeleninu. Jsem tak nějak zklamaná, protože i teď v polovině léta ani zelenina, ani ovoce nestojí za moc. Na druhé straně jsem byla překvapená, jak progresivní tu jsou lidi ve spoustě věcí. Kousek odsud se otvírá obrovský biomarket, je tu spousta vegetariánských restaurací...

Jste mnohem otevřenější než Francouzi

Manažer z Francie

Vztahy jsou v Čechách mnohem uvolněnější. Ve Francii si dovolíte mluvit o soukromé věci či o sexu jen v okruhu nejbližších přátel. V tomto ohledu jste mnohem otevřenější než my Francouzi.

Francouzi se stydí o takových věcech mluvit, a často si proto dělají tabu tam, kde nejsou. Myslím si, že je to dobré, protože by se mělo mluvit otevřeně o věcech, které každý dělá. Možná to má co do činění s náboženstvím, protože tady oproti Slovensku či Polsku moc silná náboženská obec není.

Mám rád vaše tradice. Například Velikonoce s..., jak se tomu říká, tatarák, ne, pomlázka. Myslím si, že jste ještě jednou z mála zemí, která se rozvíjí, ale už je součástí kapitalistického světa, jenže stále si udržuje svoje tradice. Ve Francii, bohužel, kapitalismus způsobil, že tradice mizí. Třeba Halloween. Ve Francii je kolem něj obrovský průmysl, děti ví o Halloweenu víc než o francouzských svátcích. V Čechách ještě pořád existují tradice, které jsou dost a dost silné na to, aby přežily. Myslím si, že je to velmi důležité.

Na vašich vozovkách vládne šílenství

Ekonom ze Švédska

Co zaujme na ČR v porovnání s bývalými státy za „železnou oponou“, je demokratická tradice z první republiky. Díky ní tu byla možnost se rychle vrátit k demokratickému systému. Proto jsem si vybral ČR jako výchozí zemi, protože jsem plánoval se stěhovat po východní Evropě.

Ale nakonec jsem tu zakotvil, protože mě překvapila vzájemná podobnost se Švédskem. Jednak je to ona demokratická tradice, pak jakési sociální pojetí kapitalismu, záliba v týmových sportech a podobnost ekonomiky, např. ocelářství.

Čím dál tím víc mi vadí rozšířená nečestnost v české společnosti. Podvodníci jsou prakticky akceptováni na všech úrovních, od malých až po ty velké. Myslím si, že to je jeden z neúspěchů přerodu po roce 1989.

Pocit, že jsem fakt na východě, mám při jízdě autem. Takový stav silnic jsem na západě neviděl. Je to katastrofální. Češi mají malé příjmy, auta stojí pomalu milion, a díky silnicím z nich máte za pět let téměř vraky. Do toho šílenství, které vládne na vozovkách. Každý spíše soutěží, aby se dostal před druhého, a pak je v dopravě zbytečně vysoký počet mrtvých.

Česká manželství se rozpadají rychle a často, myslí si Kambodžan

Stejně jako kambodžský král by chtěl v Čechách sedmnáctiletý Vitudanish Dara dostudovat. V devíti letech sem přijel s mamkou. Německo jim totiž nevyšlo a do Kambodžany přeplněného Rakouska matka nechtěla.

Co vás na Česku nejvíc překvapilo při vaší první návštěvě?

Do Prahy jsem přijel s maminkou v devíti letech. Poprvé jsem byl v cizině a Česko pro mě bylo velkou neznámou. Kromě blondýnek mě nejvíc překvapil napadaný sníh, který v Kambodži jen tak nevidíte. Byl to krásný zážitek.

Kdy jste se rozhodli, že tu chcete zůstat na stálo? Co vás k tomu vedlo?

Bylo mi řečeno, že budu žít v Česku s maminkou a na jak dlouho jsem nemyslel. Určitě zde budu, dokud nedokončím studium. I to byl cíl mé cesty sem.

Co vám na Češích nejvíc vadí?

Pro cizince je těžké zapadnout do nového prostředí. Jsou věci, které se musí naučit (jazyk, společenské zvyky, kulturu), aby se mohl otevřít a ději kolem sebe porozumět. Proto bych si přál, aby v Česku bylo více respektu a tolerance. Já jsem měl ale velké štěstí, většina lidí kolem mě byla milá.

Chodil jste někdy s Češkou, jaké podle vás jsou?

To si radši nechám pro sebe, ale jinak jsem zpozoroval, že se Češi hodně rozvádí. Na Češky si ale vůbec nemůžu stěžovat, jsou nejkrásnější a všichni to víme.

Je nějaký rozdíl v tom, jak se Češi chovají k sobě navzájem, ke starým lidem, dětem, než jak je zvykem ve vaší zemi?

Morální zásady a svoboda v Česku a Kambodži jsou rozdílné. V Kambodži a obecně v Asii je součástí života každého náboženství, a to doslova. O svátcích chodí celá vesnice, celý okres či město do klášterů. Velice často se vykonávají buddhistické obřady, ať to jsou svatby, výročí zemřelých, nastěhování se do nového domu, Nové roky, pohřební obřady, korunovace krále a tak dále. Společnost podporují mniši, starají se o sirotky, učí je číst, psát, chodí na demonstrace a jsou lidem vždy k dispozici. Jsou to věci, které jsem jako malý nevnímal a považoval je za samozřejmost. Teprve v Česku jsem si uvědomil, jak je to tam a tady odlišné. Zde si cením svobody a volnosti, ale chybí mi tu víra a je škoda, že je zde od společnosti tak izolovaná. Lidé starších let v Kambodži tráví mnoho časů v pagodě nebo poblíž klášterů, kde se učí modlitby. O svátcích býváme všichni spolu a věnujeme se buddhistickým obřadům. Ale stejně

jako v Česku tráví staří také hodně času s vnoučaty a vyprávějí nám různé pohádky a legendy. Máme k nim velký respekt.

Co si myslíte o českém humoru? Sedl vám?

V Kambodži jsem byl zvyklý dívat se večer na jeden komediální pořad. Jednou, to už jsem žil tady v Česku, jsem si na něj vzpomněl a našel si ho na internetu. V tom nastal problém - už jsem těm vtipům vůbec nerozuměl. Nakonec se tomu smála jenom máma. Zkrátka jsem si zvykl na české vtipy.

Zajímáte se o českou historii, je něco, co vás zaujalo?

O českou historii se zajímám. Ale víc mě zajímá budoucnost Česka. Hodně času jsem strávil ve společnosti českých umělců a zdá se mi, že jsou neobjeveným pokladem. Mám rád českou kulturu. V poslední době objevuji a zároveň obdivuji hudební a básnickou tvorbu českých umělců jako byl František Gellner nebo Karel Kryl. Důvody, proč se mi líbí, je odvaha umělců v těžkých dobách a nadčasovost textů. Zajímají mě i současní umělci jako jsou Plíhal, Nohavica, Klus a Čechomor.

Pijete pivo? Jak vám chutná česká kuchyně?

Pivo je v Česku chutné, ale je pro lidi starší 18 let. Lidé tu jsou ale tak milí, že si ho můžete dát kdekoliv. Jídlo mi chutná moc, zvláště u kamaráda v Praze (nejvíce vrabec se špenátem a bramborovými knedlíky, špagety a řízek s bramborami). České jídlo mám většinou ve škole a často není zas tak špatný, jak všichni tvrdí. Kromě čocky s párkem mi tam chutná všechno. Doma vaříme kambodžskou kuchyni. Běžnou přílohou je jasmínová rýže. Hlavních jídel je již více, např. Saraman (kambodžské hovězí kari), Amok (dušená ryba v kokosovém mléce), nebo Char kreng ko (hovězí maso s bazalkou a chilli).

Český humor? Je hodně odlišný, říká Angličanka

Třicetiletá designérka Karina Fisun žije v Česku už pátým rokem. Naučila se česky a přestože neví, jestli v Praze zůstane, bere už Česko za svůj druhý domov. Všimá si ale, že někteří domorodci nepřijímají cizince s velkým nadšením.

Myslíte, že byste mohla v Česku zůstat?

Přišla jsem do Prahy z Londýna a líbí se mi klidné prostředí, které Praha nabízí. Nerada ale plánuji hodně dopředu, takže si nejsem jista, zda můžu říct, že zůstanu v Praze natrvalo. Co mě na Praze nejvíce zaujalo, bylo to, že jsem mohla vytvořit něco, co jsem

myslela, že tady chybí. Náš butik v centru Prahy je udělán takovým způsobem, aby sem lidé mohli přijít a strávit několik hodin jen čtením knih o designu, interiérech a módě a pít při tom kávu.

Co vám na Čechách nejvíc vadí?

Věci tady trvají dlouho.

Je nějaký rozdíl v tom, jak se Češi chovají k sobě navzájem, ke starým lidem, dětem, než jak je zvykem ve vaší zemi? Jsou Češi slušní?

Měla jsem tady různé zkušenosti. Myslím si, že je spravedlivé generalizovat a říct, že hodně Čechů není moc nadšeno z cizinců. Nicméně to bych srovnávala s lidmi v Londýně, což je město velmi mezinárodní. Také s ohledem na historii myslím, že dokážu nějak pochopit, proč Češi nemusí mít rádi cizince nebo to tak alespoň vysvětlují. Nemusí to být nutně pravda, protože to, co se stalo, bylo už před nějakou dobou. A vývoj, kterého tato země dosáhla v posledních zhruba 15 letech, je z velké části díky mezinárodním společnostem, které tady staví kanceláře a díky cizincům, kteří sem přicházejí žít. Zjistila jsem, že mladší vzdělaná generace má mnohem více otevřenou mysl a je šťastna za změny, kterými Česko prochází.

Co si myslíte o českém humoru? Líbí se vám? Je hodně odlišný od toho, na který jste zvyklá?

Mám několik českých přátel a ano, velmi dobře si navzájem rozumíme, přestože jsem si všimla, že je tady snadné urazit vtipem.

Zajímáte se o českou historii? Je v ní něco, co vás zaujalo?

Miluji historii obecně, takže ano, je to zajímavé. Já myslím, že bych to rozdělila do dvou částí. Historie o tom, jakou má Praha silnou filozofickou základnu, jejíž vlivy jsou zde patrné i dnes. A pak jsou tu dějiny 20. století, které zanechaly jizvy, jimiž se Češi zabývají dodnes.

Pijete pivo? Jak vám chutná česká kuchyně?

Mám ráda pivo a mám ráda českou kuchyni, i když si ji dopřávám pouze tehdy, když přijedou na návštěvu moji přátelé ze zahraničí, protože je pro mě trochu těžká.

Vadí mi otevřený rasismus a xenofobie, přiznává Američan

Kdo je Jason Mashak?

Američan Jason Mashak se do Česka přestěhoval v roce 2006. Pracuje jako copywriter a textař a zpracovává marketingová data pro anglofonní země. Je mu 40 let, je ženatý a s manželkou má dvě malé dcery. Pochází z Michiganu v USA. A proč se do Česka přestěhoval? Ve svých 33 letech si uvědomil, že americký sen je iluze a vrátil se do míst, odkud pochází rodina jeho otce. Jak sám říká, chtěl se vrátit do Evropy, odkud pochází rodina jeho otce. Na Čechách mu vadí pár věcí, nejvíce asi xenofobie a otevřený rasismus, má ale rád český humor a české pivo.

Co vás na Česku nejvíc překvapilo při vaší první návštěvě?

Poté, co jsem strávil dva týdny v penzionu, jsem se konečně dostal k realitnímu agentovi, který konečně odpověděl na mé emaily. Sešli jsme se, abychom si promluvili o tom, jaký byt hledám. Druhý den jsem se šel podívat asi na pět bytů, ale hned poté, co jsme si prohlídla dva byty, si realitní agent zapálil cigaretu z marihuany na Karlově náměstí. Prošli kolem dvě staré dámy, policie... ale nikdo si tohle nevšiml. Stát se tohle v Americe, okamžitě by vás zatkli a šel byste do vězení v mnoha státech. Místo prohlídky bytů jsme skončili v jamajském baru a pak v čajovně. Majitel čajovny věděl o prázdném bytu a já se do něj nastěhoval. Všechno funguje.

Kdy jste se rozhodl, že tu chcete zůstat nastálo? Co vás k tomu vedlo?

Viz má první odpověď. Svoboda tady není jen prázdným slibem.

Co vám na Čechách nejvíc vadí?

Udělal jsem si krátký seznam (o Američanech mám delší).

- vyšší úroveň xenofobie než jsem čekal a do očí bijící rasismus
- víra v „americký sen“, to je jen fantastická propaganda
- paranoia, co se týče otevřených okýnek v autobuse, a to i když je venku přes třicet stupňů
- označování architektury ze 70. a 80. let jako komunistické, přestože taková je všude na světě
- obviňování Romů nebo Rusů z problémů kolem

Chodil jste někdy s Češkou, jaké podle vás jsou?

Jsem ve velmi vážném vztahu se Slovenkou.

Je nějaký rozdíl v tom, jak se Češi chovají k sobě navzájem, ke starým lidem, dětem, než jak je zvykem ve vaší zemi? Jsou Češi slušní?

Největší rozdíl, kterého jsem si všiml je, inverze materialismu. Tendence krást hmotný majetek je snad národním sportem. Ale maminky mohou nechat v klidu své dítě před obchodem zatímco jsou uvnitř. V Americe je to tak, že se často stane, že na policejní stanici lidé přinesou peněženku plnou peněz, ale venku se ztrácí děti. Dívky tady mohou cestovat, v Americe jich mnoho končí znásilněných. Evropa mi připadá jako mnohem zdravější místo k životu. Pokud jde o zdvořilosti, připadá mi legrační, že zde na sebe lidé mohou být nepříjemní a vykat si při tom. Připomíná mi to Shakespeara. Líbí se mi, jak lidé chodí s dětmi na procházky a dodržují při tom to pomalé dětské tempo. V USA je obvykle každý hrozně ve spěchu.

Co si myslíte o českém humoru? Líbí se Vám? Je hodně odlišný od toho, na který jste zvyklý?

Mám rád drsný humor, pravděpodobně proto, že tátova rodina pocházela z Evropy (Polsko, Česko, Slovensko, Ukrajina). Před sto lety, když ještě existovalo Rakousko-Uhersko. Humor se rychle nezmění. Četl jsem Haškova Dobrého vojáka Švejka a hodně mi připomíná také francouzský styl humoru. Lze říci, že styl humoru zde a v Americe je velice odlišný. Zde jsou vtipy o matce kamaráda nebo jeho sestře nepřijatelné, zatímco v Americe jsou hodně populární. Rodina je zde stále velmi vážná věc, jako v mnoha jiných zemích světa.

Zajímáte se o českou historii? Je v ní něco, co vás zaujalo?

Mám rád hlavně slovanskou historii, ale české dějiny také. Je nezbytné znát celý příběh. Dívčí hrady, slovanské barbary, migraci, panslavismus, neúspěšné pokusy o realizaci Marxových myšlenek.

Pijete pivo? Jak vám chutná česká kuchyně?

Mám rád české pivo. Máte to nejlepší pivo na světě. Ale je těžké najít dobré černé pivo. Češi konzumují více piva než jakýkoli jiný národ, ale je to číslo reálné? Turisté zde vypijí také spousta piva a jak se tato čísla vyčlení ze statistiky? Co se týče kuchyně – jsem vegetarián a během prvních pár měsíců v Česku jsem jedl hlavně smažák a hranolky než jsem se naučil frázi „Máte bezmasé jídlo?“.

Myslíte si, že už zůstanete?

V Česku žiji sedm let a poslední tři roky mám dobrou práci u firmy AVAST Software, ale moje žena a já bychom chtěli děti vychovávat ve frankofonní zemi. Děti mají dobrý základ slovenštiny a americké angličtiny, takže by bylo hezké, kdyby se mohly přirozeně

učit ještě třetí jazyk. Jsem velmi rád, že mají základ ze slovenských a českých škol. Nebude jim pak dělat problémy naučit se jiné slovanské jazyky.

Zajímáte se o českou politiku? Jaký na ni máte názor?

Líbí se mi, že je tady korupce nejméně transparentní. Politici jsou zkorumpovaní a ví se o tom. V Americe se utratí stovky milionů za PR kampaně, které pomáhají přebudovat „pravdu“ tak, že lidé ani nevěří, že korupce je možná. Každý, kdo poukazuje na korupci je označen jako konspirační teoretik. Bohužel je to velice efektivní. A hodně lidí věří více této fikci než pravdě. Mnohem více než o politiku se zajímám o české umění, literaturu, hudbu a divadlo. Zním některé skvělé hudebníky a měl jsem možnost s nimi spolupracovat. Díky tomu pak člověk na politiku může zapomenout.

Učíte se češtinu? Je pro vás v Česku její znalost nezbytná?

Učím se pasivně a velice pomalu. Moje práce je zaměřena na angličtinu, kterou k práci potřebuji a naše společnost má zaměstnance různých národností jen tady na centrále v Praze. Určitě by bylo mnohem snazší, kdybych česky uměl, už kvůli úřadům.

Po čem se vám v Česku nejvíce stýská? Co má vaše země výjimečného?

Myslím si, že je zde spousta věcí z Ameriky již dávno. Z části jsem z USA odešel, abych se dostal pryč od náboženství a konzumu, ale nyní se zdá, že Česko obchoduje s Ruskem a vše je relativní. Je výhodné mít na pultech 16 druhů jablek? Nejde jen o to jestli chci červené, zelené, nebo žluté?

Ateismus Čechům dává svobodu. Ženy máte krásné a zvláštní, říká Mexičan

Kdo je Lushian Larroa?

Dvaatřicetiletý Lushian pochází z Mexika, v Praze žije od roku 2009. Živí se jako hudební skladatel a muzikant. Studoval hudbu na Taller de musics v Barceloně, jazzovou hudební školu Jam v Montpellier ve Francii a elektroakustickou skladbu v Mexiku. V roce 2012 vydal první sólové album Electro Flamenco, všechny skladby byly napsány a nahrány v Praze. Jeho hudba byla použita v televizních reklamách, filmech a vystupuje s ní na koncertech. Procestoval Evropu, Ameriku i Asii, žil v Mexiku, Francii a Španělsku. Přesto si nakonec za svůj domov vybral Česko. Našel tu inspiraci k vlastní tvorbě, koncertuje tu a skládá hudbu. A váží si svobody, kterou prý v Praze má.

Kdy jste se rozhodl, že tu chcete zůstat nastálo a proč?

Narodil jsem se v Mexico City, divokém místě s více než dvaceti miliony obyvatel. Musíte tam myslet a jednat rychle. Když se vám to nepodaří, vše je rychle pryč. Lidé se snaží vytvořit něco z ničeho, aby měli všechno. V České republice, zvláště v Praze je dost bohatství, rovnováha v ekonomii a zajímavých bohémských životních stylů. Poté, co jsem přijel do Prahy, začal jsem s hudebními projekty a spolupracoval s úžasnými umělci, hrál jsem v klubech i na festivalech mimo velká města. V Praze je spousta příležitostí k dosažení profesních i osobních cílů, pro mě je Praha městem snů.

Co pro vás Česko znamená?

Žil jsem v Mexiku, Španělsku a Francii, cestoval po Americe, Kanadě, Evropě a Indii a nikdy jsem nezažil takovou magii, mystérii a krásu, jakou jsem našel tady. Pro mě život znamená lásku, představitivost a svobodu. V téhle zemi jsem z toho našel všechno.

Vadí vám něco na Češích?

Některým cizincům může vadit, že se o ně Češi nezajímají. Osobně si myslím, že je to výhoda, protože snadněji můžete zahodit stereotypy a stát se čímkoli chcete, dát šanci svým nejdivočejším snům. Líbí se mi, jak lidé v této zemi vnímají svobodu, někdy bez morálních a etických omezení. Pocházím ze země, kde náboženství ovlivňuje životní styl a osud člověka. Česká republika je považována za jednu z nejateističtějších zemí na světě. To je důvod, proč se lidé cítí svobodní a mohou dělat cokoliv.

Chodil jste někdy s Češkou? Myslíte, že vztah byl jiný, než by byl s Mexičankou?

České ženy jsou docela odlišné od ostatních na světě a myslím, že mnohé z nich pro cizince představují výzvu, hlavně když je tu jazyková a kulturní bariéra. Věřím ale, že hranice pro lidi s otevřenou myslí a srdcem neexistují. Kromě toho myslím, že české ženy jsou krásné, jedinečné a zvláštní.

Je nějaký rozdíl v tom, jak se Češi chovají k sobě navzájem, ke starým lidem, dětem, než jak je zvykem ve vaší zemi? Jsou Češi slušní?

Češi mají cit pro rodinu. Líbí se mi, že mnohé rodiny si tu spolu užívají každé roční období. Od letních prázdnin přes lyžování a snowboardování. Většina Čechů je vlastenecká a pyšná na svou kulturu. Myslím, že se umí mezi sebou chovat hezky a slušně. Pro mnoho cizinců je ale těžké se začlenit. Přicházejí sem často s etnocentrickým přístupem a je pravda, že někteří z Čechů se mohou chovat trochu xenofobně kvůli historickým událostem. Když se naučíte něco o české historii, můžete to snadněji přijmout a nebyt tím dotčen. Řekl bych, že mladší generace je ale více otevřená a také slušnější vůči cizincům.

Baví vás český humor?

Český humor je někdy těžké pochopit a je velice pestrý. Po mnoha letech českému humoru, který může být černý, cynický a sarkastický, rozumím lépe. Pocházím ze země, kde jsou vtipy zřejmé, taky může cizinec mluvit česky a gramaticky vtipu rozumět, ale nemusí to znamenat, že pochopí význam, který je pro něj někdy skrytý ve hře slov nebo v historických nebo kulturních konotacích. To může v mnoha případech vést k prázdné kritice a nezájmu. Já osobně mám český humor rád a rád bych mu rozuměl víc.

Zajímá vás česká historie?

Jistě, je fascinující v mnoha směrech. Třeba mi připadá zajímavé, že Rusové nechtěli zničit Prahu a použít ji jako hlavní centrum okupace, když bez zájmu ničili jiná města jiných zemí. Rozumím tomu, proč toto vytvořilo nějaké kulturní trauma. Nejzajímavější doba pro Českou republiku je právě teď, země je v důležitém stádiu přechodu. Cítím se šťastný, že jsem tu a jsem částí tohoto vývoje, aspoň co se mé domény, kterou je muzika a kulturní scéna vůbec, týče.

Chutná vám česká kuchyně?

Nejsem člověk, co by moc pil pivo, ale české pivo miluji. Myslím, že většina mužů oceňuje, že tu můžete dostat pivo levněji než je voda a pivo dobré kvality za výbornou cenu. Minimálně jednou za týden jdu do restaurace a vždy zkusím něco nového. Česká kuchyně je pro mě exotická a zajímavá. Několik různých součástí jídla, které mohou vypadat docela nahodile, tvoří dohromady skvělou chuť. A když přidáte české pivo, máte skvělou kombinaci.

Chcete v Česku zůstat?

V dubnu 2014 tu budu už 5 let. Nikdy jsem tak dlouho v jedné zemi nezůstal. Umím si představit, že tu budu produkovat hudbu a žít krásný život. Jestli jednou zemi opustím, tak je jisté, že se budu vždy vracet zpátky.

Učíte se česky?

Jsem multikulturní člověk, miluji jiné kultury a jiné jazyky. Mluvím plynule španělsky, francouzsky a anglicky, mluvím a rozumím skoro všemu v italštině, němčině a teď i v češtině. Myslím, že je nejen důležité mluvit česky, je to vyloženě nutné. Ať se chcete seznámit s novými přáteli na baru, potkat svou potenciální lásku nebo rozjet podnikání, měli byste mluvit česky. Zlepšuju se v češtině a dělám to hlavně z respektu k zemi, místním lidem a kultuře.

Po čem se vám tu stýská?

Chybí mi rodina. V Praze mám skoro všechno, co chci, ale stýská se mi po hezkém počasí. Každý rok si více zvykám na zimu, která tu je. Moje rodina má dům na karibském pobřeží, kde jsem žil přibližně 15 let, moře je tam úžasné, moje znamení zvěrokruhu je vodnář, takže voda je pro mě důležitá. Moře je tedy asi jediná věc, kterou tu postrádám.

Cizinci v Praze

Tři čtvrtě roku hledala práci. Našla ji 350 km za hranicemi

- Přesně 37 % cizinců žijících v České republice udává Prahu jako své bydliště. Celkem tvoří 13 % obyvatel hlavního města.
- Platné živnostenské oprávnění zde mělo 29 tisíc cizinců. Podnikalo 19 tisíc mužů a 10 tisíc žen z ciziny.
- V roce 1995 bylo v Praze zaměstnáno celkem 50 tisíc cizinců, v roce 2011 to bylo už 111 tisíc

Veronika vyrostla v Lazech pod Makytou na Slovensku. Studovat se vydala do Česka. V pětadvaceti letech studium dokončila a rozhodla se, že si v Česku najde i práci. „Pět let jsem studovala ve Zlíně veřejnou správu. Na škole jsem se potkala s přítelem. Také to byl jeden z důvodů, proč jsem chtěla najít práci právě tady,“ vysvětluje mladá žena.

Jenže najít práci v oboru, který vystudovala, se jí nedařilo. „Protože jsem Slovenka, nebylo pro mě jednoduché najít v české státní správě místo, nechtěli mě,“ vzpomíná Veronika Papučiarová. Dnes už je zaměstnaná, ale najít uplatnění jí trvalo celkem tři čtvrtě roku. Z toho půl roku docházela na absolventskou praxi na obecní úřad, kde pracovala na poloviční úvazek.

Veronika si pravidelně kupovala jízdenky do Prahy a také do Brna a jezdila na pohovory. Z domova na Slovensku to tak měla 350 a 150 kilometrů daleko. „Jezdila jsem takto do Čech poměrně intenzivně. Nebylo to zrovna levné, ale nakonec se tahle investice vyplatila,“ říká.

Místo státní správy nakonec soukromá firma

Na internetových portálech nakonec začala odpovídat i na nabídky v soukromém sektoru. „Takto jsem našla nabídku pozice specialista sortimentu pro Pet Center. Výhodou byl navíc slovenský jazyk. Takže jsem poslala svůj životopis, prošla všemi koly, a když jsem nakonec dostala nabídku práce, tak jsem ji vzala,“ popisuje Veronika

S novou prací přišlo na pořad dne stěhování do Prahy. Nebylo to jednoduché. „Neodehrálo se to vše zrovna v ideální dobu. V listopadu mi zemřel otec a v březnu jsem se

stěhovala do Prahy a nechala na Slovensku mamku samotnou. Hodně jsme si volaly, teď už je to dobré,“ popisuje Veronika.

V Praze měla sestřenicí a také známé, u kterých bydlela, než si našla pronájem. „Bydlení jsme hledali ve čtyřech. Já, přítel a ještě dva lidé ze školy. Trvalo nám asi měsíc, než jsme našli něco společného. Tam bydlíme dosud,“ dodává. Za rodinou dojíždí vlakem nebo autem se sestřenicí o prodloužených víkendech nebo si bere občas v pátek volno a v neděli se vrací ze Slovenska zpátky do Prahy.

Na Slovensko se Veronika zatím vrátit nechce. „Teď se budu několik let věnovat kariéře, do budoucna bych se ale chtěla přestěhovat buď na okraj Prahy a dojíždět, nebo do menšího města. Praha mě zrovna neokouzila, co se týká budoucí výchovy dětí,“ zakončuje dívka a doporučuje nebát se za práci cestovat.

Na Tchaj-wanu se žije báječně, ale bydlení je zvláštní

„Na studium čínsštiny v hlavním městě Tchaj-peji jsem získal stipendium od místní organizace, s bydlením mi pomohly tři kamarádky“, píše David.

Po mém příjezdu se mne ujaly tři kamarádky: Leaf, Eugena a Evelyn. Studovaly v Praze a já je měl po dobu jejich studií na ČVUT na starosti. Pomohly mi zejména s pronájmem bytu. Dohodly mi prohlídky, přehledně vypracovaly seznam bytů, které mám navštívit, včetně kontaktů na majitele a času i místa dohodnuté schůzky.

Takže mi odpadla jedna velká starost lidí, kteří přijíždí bez ničeho do neznámé země. Bydlení v Tchaj-peji je pro našince trošku nezvyklá záležitost. Musím říct, že Tchajwanci jsou více tolerantní ke špíně a vlhkosti. První tři navštívené byty byly, jak to říct, no prostě „vlhké díry“.

Začínal jsem se obávat. Byt jsem musel najít rychle. První měsíc tu byla se mnou moje přítelkyně Eva a nechtěl jsem trávit čas hledáním bytu. Také jsem chtěl bydlet blízko univerzity. Kvůli tomu samozřejmě rapidně stoupá cena. Naštěstí čtvrtý byt se ukázal jako poměrně vyhovující. A přítelkyně rozhodla: Ten bereme.

Ihned jsme podepsali smlouvu a dostali klíče. Majitelka umí anglicky, což není úplně obvyklé. Také nepožadovala nikoho místního jako záruku za cizince. A rovněž byla svolná k pronájmu pouze na půl roku. Většina pronajímatelů vyžaduje minimálně rok.

Pronájmy bytů této kategorie se v lokalitě v blízkosti National Taiwan University pohybují v přepočtu kolem 10 tisíc korun za měsíc. Jako záloha se platí dva měsíční nájem. V ceně je obvykle vše kromě elektřiny, ta se platí zvlášť. Náklady na bydlení jsou tedy přibližně stejné jako v Praze, nicméně úroveň je podstatně nižší.

Byty jsou v Tchaj-peji zpravidla malé. Ale na to jsem zvyklý. Před pěti lety jsem na Tchaj-wanu bydlel v bytě, který měl téměř identické rozměry jako koupelna mého bytu v Praze. Od té doby jsem mírně zpohodlněl a pronajal jsem si byt větší.

Přibližně by se dal rozdělit na tři části: má předsíň/obývací pokoj, ložnici/kuchyň a koupelnu. Je to trochu nešikovné řešení. Já ty místnosti nazývám podle toho, co tam zrovna jdu dělat. Když jdu spát, tak je to ložnice. Když jdu vařit, tak je to kuchyně. Nešikovně řešené dispozice bytů jsou, zdá se, pro Tchaj-pej typické. Je to dost podivné, protože malé byty by měly přímo vybízet k šetření místem. Nevýhodou mého bytu je zmíněná kombinace ložnice a kuchyně. Já ovšem vařím jen čaj a instantní nudle, takže mi to tolik nevadí. Jídlo na ulici a v restauracích je naštěstí levné.

Nejvíce mi ale vadila obrovská lednička, která stála mezi ložnicí/kuchyní a obývacím/předsíní. Překážela a linul se z ní nepříjemný zápach česneku po předchozích korejských nájemnících. Naštěstí zde není problém cokoli dohodnout. Tchajwanci jsou milí a snaží se vyjít vstříc. Chladničku jsem s pomocí spolužáka Jasona vyměnil za jinou. Můj život byl hned o něco lepší.

Podobným způsobem jsem musel nakoupit i řadu dalších věcí. Ze staré a polorozpadlé židle v kombinaci s malým stolem mě bolela záda, zejména když jsem celý shrbený psal na notebooku. Nakonec jsem musel koupit novou židli, stůl i nový LCD monitor. Ještěže je zde levná elektronika a IKEA. Pořídil jsem si talíř, lžíci, vidličku, hrnci-pánev a konvici na čaj. Víc tady člověk nepotřebuje.

Zapomenout se ale nesmí na konvici na filtrování vody. Voda z vodovodu se bez filtrace nedoporučuje pít. V kuchyni mám elektrický vařič, takže čaj, párky, instantní nudle, případně vajíčka nejsou problém. Vše ostatní je nad možností bytu i mě samotného. A na co tedy potřebuji lednici? Přece na pivo. Tchajwanské kupodivu není vůbec špatné.

Nyní na Tchaj-wan dorazila zima a teplota někdy klesne i pod 15 stupňů Celsia. V noci dokonce i pod deset. Je to velmi nepříjemné, protože v bytech není topení. Už počátkem prosince jsem se v noci pod svou slabou dekou klepal zimou. Dvojitá tlustá peřina vše vyřešila. V bytě je ale chladno i přes den. Ptal jsem se místních kamarádů, jak tak mohou žít. Tvrdili mi, že většinu času tráví v posteli. Já se ale v posteli učit nedokážu. Vyřešil jsem to elektrickým topením, snad účet nebude příliš vysoký.

Koupelny jsou zde většinou spojené s toaletou. Moje je na místní poměry velká. Má asi 1 × 2 metry, chybí pouze sprchový závěs.

Svoz domácího odpadu by vydal na samostatný článek. Asi kvůli místu nebo potkáním zde nejsou na ulicích popelnice. V přesně stanové hodiny projíždějí místní popeláři ulicí a musíte je chytit. Další pokus máte následující nebo přespříští den. Situaci usnadňuje typický zvuk, který používají zmrzlináři. Vše ale komplikuje nadšení Tchajwanců pro recyklaci. Některá autíčka jsou na tříděný odpad a jiná na směsný.

Občas se stane, že vám popelářské auto začne ujíždět. Nikomu se ovšem nechce vra-

cet odpad zpět domů. Zním několik lidí, kteří v horlivé snaze popeláře dohonit skončili po nečekaném zastavení vozu uvnitř mezi odpadky.

Pro představu jsem pořídil několik snímků mého bytu. Věřte, že v tak malých prostorech je obtížné i s kvalitním fotoaparátém udělat dobré fotografie. Překvapivě ale vypadá byt celkem prostorně. Na venkovní fasádě bytového domu je vidět, že s architekturou a uměleckou dekorací si moc velkou hlavu nedělají. Tak vypadá podstatná část Tchaj-peje a všechna ostatní města na Tchaj-wanu.

Nevím, jak nakonec vyzní moje slova, ale život v Tchaj-peji je přes všechny nezvyklosti báječný. Pro mě jde o velkou životní zkušenost, kterou každému jednoznačně doporučuji.

Je třeba si zvyknout na asijský způsob života a zejména bydlení má svá specifika. Nicméně já jsem si svůj byt za ten měsíc pobytu dost oblíbil. Kdybych měl parafrázovat slova Josefa Abraháma, která použil v závěru filmu Kulový blesk, řekl bych: Hezkej byt. Nebude se mi odsud chtít, až budu o půl roku starší.

Opustila manažerský post a peče štrúdlý

Je to úplně malinký krámeček ve staré tržnici v centru Benešova. Eva Brabcová v něm peče a prodává až osmnáct druhů štrúdlů. Po deseti letech dala vale manažerské pozici a pustila se do pečení.

- Narodila se v Praze, vystudovala oděvní průmyslovku.
- Po škole dělala lektorku šití.
- V roce 1996 začala pracovat v distribuci jednoho pražského vydavatelství, postupně povýšila na šéfkou oddělení. Podobný post zastávala i v dalších vydavatelstvích.

Loni na podzim se pustila do podnikání, v prosinci si otevřela obchod se štrúdlím v Benešově

Štrúdl

Pochází z Cařihradu. Do střední Evropy ho s sebou ve středověku přivezli při svých ničivých nájezdech Turci. Vynikající štrúdlý pečeme u nás, ale také ve Vídni a v Maďarsku. „Ty nejlepší vám ale údajně upečou v Řecku a v Turecku,“ říká Eva Brabcová.

Obchod otevřela Eva Brabcová loni v prosinci a pojmenovala ho „Štrúdl do krabice“. Většina zákazníků si totiž domácí moučníky z listového těsta s sebou odnáší domů. Na novou službu si lidé zvykají a zájem pomalu roste.

Opustila jste manažerský post a vydala jste se cestou drobného podnikání.

Proč?

Pracovala jsem dlouhá léta jako manažerka distribuce a marketingu v několika vydavatelstvích. Když to poslední vydavatelství majitel zavřel, byla jsem chvíli na úřadu práce.

Po nějaké době jsem práci našla, ale hned od začátku jsem měla divný pocit. Vyvrcholilo to loni v létě, kdy jsem se v zaměstnání setkala se šikanou. Vybrala si mě nadřízená a nedala mi pokoj. Bylo to hrozné. A to byla také poslední kapka. Řekla jsem si: A dost. Postavím se na vlastní nohy a budu sama sobě šéfovou.

A napadlo vás péct štrúdlly.

Vždycky mě bavilo péct a vařit. Štrúdl jsem dělala často. A vždy, když ho ochutnali přátelé, tak si ho moc pochvalovali. Tak mě napadlo, že zkusím péct i pro cizí. Člověk se nesmí bát vyzkoušet něco nového. Ale je také pravda, že potřebujeme podporu, a tu jsem měla naštěstí u dcery a u přítele.

Takže jste začala hledat nebytový prostor.

Ano. Před pár lety jsem se přestěhovala z Prahy do Jablonné nad Vltavou. Benešov jsem znala jako blízké větší město, kde je velká kumulace lidí. Navíc se mi už nechtělo dojíždět do Prahy. Jednoho dne jsem si tak město prošla a našla tenhle malý krámeček. Je v majetku města. Podala jsem žádost o pronájem, přidala jsem podnikatelský záměr a vyhověli mi. Nájem mám velmi slušný.

Upravila jste si to tu pěkně, ale je to stísněné.

Máte pravdu, že jsem trochu podcenila tu velikost. Původně jsem chtěla mít kavárnu s pár stolky, kde si lidé dají ke kávě domácí štrúdl. Tady mám jen dvě židle a malý stolek.

Pečete záviny, buchty, koláče, bábovky...

A ještě různé pirohy a zeláky z kynutého těsta se slaninou a zelím. Recept mám od maminky. A nabídku jsem rozšířila i o domácí chléb, frgály a sirupy. Ty nejsou ovšem z mojí dílny, ale od dalších regionálních výrobců tady z okolí, kteří zatím nemají svůj obchod a využívají ten můj za určitou marži.

Jaké byly začátky?

Těsně před tím, než jsem otevřela, to nebylo úplně jednoduché. Měla jsem spoustu povinných plateb, které jsem ovšem z pravidelného příjmu snadno splácela. Jenže na jednu nic, nikde žádné peníze. Padla na mě deprese, ale musela jsem ji překonat. Den otevření obchodu se blížil. První měsíce byly co se týká prodeje celkem slušné, tak jsem zase začala sice málo, ale přesto, vydělávat.

Jak je to teď?

Přála bych si mít stálou klientelu v podobě podniků, do kterých bych pravidelně dodávala své výrobky. Ale zatím spolupracuji jen s několika málo restauracemi. Peču také svačiny do zdejší školy, ale není toho moc. Jen přichází zákazníci z ulice mě bohužel neuživí. Věřím ale, že by mi teď v reklamě mohlo pomoci ocenění Regionální potravina kraje blanických rytířů, které jsem nedávno získala.

Kolik štrúdlů denně upečete?

Každý den je úplně jiný, ale jsou to desítky. Nejoblíbenější je klasika jablkový a pak pudingový. Dobře se prodávají také tvarohový s meruňkami, višňový i kokosový. A muži zase rádi ochutnají slaný štrúdl se slaninou a zelím nebo šunkou a špenátem. Kousek do ruky stojí 18 až 20 korun, půlka 45 korun a celá nohavice 90 korun.

Kdy je děláte – v noci?

Doma nepeču, všechno dělám v obchodě. Jezdím na šestou, připravím si všechny ingredience, napeču pár kusů, v půl deváté otvírám. A pak průběžně jak záviny docházejí, tak přes den dopékám další.

Není to nebezpečné – pracovat v tak voňavém krámu plném dobrot?

Jak jsem připravovala nabídku, tak jsem zkoušela různé náplně a hojně ochutnávala. Pěkně jsem se spravila, takže teď jsem si dala zákaz a držím dietu.

Jaké máte plány do budoucna?

Uvažuji i o tom, že bych otevřela pobočku v Praze. Možná by tam byl větší odbyt. Ale to jsou zatím jen plány.

Byt versus dům. Co je lepší si pořídit?

Děti a zahrádka nebo děti a balkon? Rozhodnout se, zda se s rodinou nastěhujeme do většího bytu nebo do domu, kde je možnost si sem tam i něco vypěstovat a sklídit, nemusí být někdy úplně nejsnadnější. Zvláště, když je živitelem rodiny jen jeden z partnerů. Na první pohled se může zdát, že levnější investicí je byt. „Jsem na mateřské, máme dvě děti, kterým je 5 a 2 a půl roku. Manžel pracuje a dohromady jsou naše současné příjmy dvacet šest tisíc. Bydlíme u manželových rodičů, což je finančně výhodné, ale co se týká vztahů v rodině, těším se, že se odstěhujeme,“ uvedla Veronika Horáčková z Prostějova. S manželem se shodli na tom, že sice nebude osamostatnění finančně snadné, ale jsou pevně přesvědčení odejít.

„V domě máme sice svou vlastní kuchyň a ložnici a obývací koutek, ale děti nemají pokoj, tchýně ví o každé návštěvě a pozvat si na zahradu více přátel, je docela nemožné. Líbilo by se nám žít v domě. Naše představa je dům o výměře minimálně 140 metrů čtverečních obytné plochy, tomu odpovídají alespoň čtyři pokoje a kuchyň, ale lacinější je podle kamarádky byt,“ dodala dvaatřicetiletá maminka.

Podle odborníků by se rodina se svým příjmem měla skutečně raději orientovat na obyčejné a starší byty, avšak v případě, že trvá na domku, vybírat by mladí manželé měli spíš ze starších objektů.

„Novostavba není problém ani pro méně solventní klienty, ale s menší metráží. Je také důležité, co by jim banka poskytla a zda mají našetřenou nějakou hotovost,“ uvedl Viktor Šimeček z Dachi reality.

Při koupi před rekonstrukcí i po rekonstrukci mají manželé na Prostějovsku možnost koupit byt v ceně do dvou milionů. „Byty v novostavbách už se u nás v regionu pohybují většinou v hodnotě nad dva miliony korun. V trendu je, že mladí lidé vyhledávají spíš novější byty, které už nemusejí nijak upravovat. Vše záleží ale na vkusu klienta,“ řekla Leona Přecechtělová z JH Reality s tím, že každý by měl vybírat podle svých finančních možností. S příjmem 26 tisíc by podle realitního makléře Viktora Šimečka neměli například uvažovat o čtyřpokojovém bytě v novostavbě.

„Například v rezidenci Florián ve Fanderlíkově ulici se nachází v pátém podlaží luxusní byt 4 + kk za více než čtyři miliony korun, na který by rodina s příjmem 26 tisíc skutečně nedosáhla. Jde o luxusní byt s terasou. Ale čtyřčlenné rodině by tu stačil i byt 2 + kk, kde se cena pohybuje kolem dvou milionů korun,“ uvedl Viktor Šimeček s tím, že rezidence je luxusní v tom, že nabízí prostorné koupelny a úložné prostory.

V současné době má rezidence k dispozici ještě 19 volných bytů.

„S omezenými finančními možnostmi bych však volil byty z druhé ruky, stejně tak dům z druhé ruky, který je určitě levnější než novostavba. Novostavby se cenově v Prostějově pohybují kolem dvou až tří milionů, kdežto dům z druhé ruky je možné sehnat za cenu do dvou milionů. I když je pravda, že koupit lacinější dům z druhé ruky, znamená dát nějaké finance do oprav, dům se s bytem nedá srovnat. Sám žiji v domě a neměnil bych,“ poradil realitní makléř Viktor Šimeček s tím, že opravovat dům rodina může postupně.

„Vždy jen záleží na prioritách klienta. Skromným lidem nevádí žít i deset let na stavbě, ale někdo to tak nechce, pak záleží jen na tom, jak je kdo ochoten se uskromnit,“ dodal realitní makléř.

Hubnutí po Vánocích není otázkou diet a hladovky

Pokud člověk chce, vždy dokáže se svým tělem udělat cokoli. Je to jen otázka priorit, pevné vůle a odvahy pustit se do boje, říká Drahomíra Tylová.

Denně se Drahomíra Tylová (54) setkává s lidmi, kteří řeší zásadní problém – hubnutí nebo problémy se stravou. Pracuje totiž ve strakonické nemocnici jako nutriční terapeutka. „Před lety jsem pracovala také jako výživový poradce. Takže hubnutí po Vánocích se vůbec nemění. Týden se lidé nedokáží udržet a pak chtějí nabraná kila sundat,“ říká.

Takže co se s námi o Vánocích děje, že nedokážeme být trochu střídmi?

Vše je v hlavě. Máme v sobě zakódované, že Vánoce jsou obdobím jídla, hojnosti a lebnosti. To, co si celý rok odpíráme, si dopřejeme a víckrát, než je zdravo. Budete se divit, ale potlačit tento pud je dost těžké.

Ale co se s námi děje v těle? Proč tak markantně většina lidí přibírá?

Základem je porušení rovnice příjem – výdej. Česky řečeno, příjem je větší než výdej. Jídla je tolik, že tělo nestačí jeho množství spálit a uloží ho ve formě tuku. Když k tomu připočteme, že se i mnohem méně hýbeme, je na problém zaděláno. Stačí týden, a můžeme přibrat od dvou kilogramů nahoru.

Představme si, že máme po Vánocích o čtyři kilogramy více. A chceme je sundat. Jak na to?

Rozhodně žádné hladovky ani jednostranně postavené diety. Jezme vše, ale v dávkách, které nám neublíží. Nejlepší je pestrá strava doplňovaná zeleninou, případně ovocem.

V tomto období je velmi často slyšet slovo detox. Co si pod ním v souvislosti s hubnutím máme představit?

Jde o hodně speciální jídelníček, který slouží k celkové očistě organismu. Je postavený na ovoci, zelenině a postupném rozšiřování výběru potravin. Je to ale velmi nebezpečná a náročná varianta, pokud ji použijete bez konzultace s odborníkem. Tahle kúra má očistit organismus a ne vás dostat do nemocnice. Měla by trvat tak dva týdny a pak opět upravit jídelníček. Tady bych chtěla hodně varovat před internetovými recepty.

Je nějaká rada, jak rychle hubnout, aby nenastal takzvaný jo jo efekt?

I to je velmi individuální, protože každý organismus reaguje jinak. Přejídání na novou stravu je dost náročný fyzicky i psychicky, protože člověk má strach, že bude mít hlad, že se mu bude okolí smát a podobně. Takže především trpělivost a hub-

nout tak, abychom neztráceli jak svalovou hmotu, tak tekutiny. Řekla bych dvě až tři kila za měsíc – ovšem stále pod dohledem poradce.

Na začátku rozhovoru jste zmínila, že Vánoce a dobu hojnosti máme v sobě zakódované. Můžu se tedy na toto období nějak připravit?

I to je možné. Ale musíme myslet na jednu věc – pravidelnost a správné načasování. Takže když si dám cukroví, tak dopoledne, a ne večer. Kromě toho je nutné dodržovat dávky – smrtelné je uzobávání. Člověk si myslí, že nic nejí, a pak spořádá krabici cukroví nebo mísu salátu.

Ale celkově jde i o množství jídla. Není přece nutné napéct tři mísy řízků a kýbl salátu. Pak máme pocit, že nesmíme zbytky vyhodit, takže dojídáme a tloustneme.

A na závěr – nezakazovat si. Klidně si dopřejte, ale od každého trochu. No, a pokud to nedokážete, tak si dejte na lednici zámek a chodte běhat. Ale teď vážně – pokud člověk chce, vždy dokáže se svým tělem udělat cokoli. Je to jen otázka priorit, pevné vůle a odvahy pustit se do boje.

Co vás čeká

V první řadě se musíte rozhodnout pro hubnutí sami. Je to jen vaše rozhodnutí.

Prvořadá je trpělivost. Tělo je prevít – kilogramy nabere snadno, ale zbavit se jich nechce. Když budete mít dost vůle, podaří se vám vyhrát. Dalším předpokladem je silná vůle. Připravte se na reakce vašeho okolí – mohou být pozitivní a vstřícné, ale také závislivé. Hubnutí není jen sundávání kilogramů, ale životní styl. Jde o změnu do konce života, takže už by nemělo platit: Jsou Vánoce, dáme si do zobáčku. Pokud chcete zhubnout a vydržet, dělejte to jen kvůli sobě

Sport

Hubnutí redukcí stravy a sport patří dohromady jako dvě kola u vašeho bicyklu. Jedno bez druhého funguje špatně. Proto si do svého týdne dvakrát až třikrát zařaďte aerobní cvičení (chůze s hůlkami, alpinning, zumba, aerobic, posilovna a závaží...) možností je nespočítaně. Nikdy ale nekombinujte v okamžiku, kdy jste opravdu unaveni nebo se necítíte dobře. Tělo potřebuje regenerovat a když nemá energii, je vaše snaha spíše negativní. Proto bude nejlepší, když navštívíte posilovnu ve všem okolí a poradíte se s odborníkem, popřípadě nutričním poradcem.

Zásadní rady

Neberte fakt, že jste po Vánocích přibrali, jako tragédii. Prostě se to stalo, protože jste si neuměli odepřít dobré jídlo a pohodlí. Držte se pravidla, že vše jde napravit, tedy i vaši postavu. Zvolte si reálný cíl. Nemá smysl se trápit drastickým týráním, které vás

nakonec dožene k jedinému – že svoji snahu vzdáte. Zkuste si napsat plán. V něm uveďte proč chcete zhubnout, kolik a v jakých intervalech. A když kýžené hranice dosáhnete, dejte si malý dárek. Cokoliv. Začněte především s redukcí stravy. Nejdůležitější je snídaně – například ovesnou kaši s čerstvým ovocem a medem, k tomu ředěný pomerančový džus (pro ty kteří mají rádi sladké). Další variantou je vícezrnné pečivo, šunka, zelenina, netučný sýr Lučina a podobné. Do vyšší třídy už spadá bílý jogurt, ovoce a semínka (sezam, slunečnice)

Přes den se snažte jíst cca po třech hodinách, i když nemáte pocit hladu. PRAVIDLNOST JE ALFOU A OMEGOU VAŠEHO ÚSPĚCHU. Tělo musí získat jistotu, že mu doplňujete špajzíky, takže začne spalovat a nebude ukládat.

Do jídelníčku zařaďte ovoce (pro hubnutí ale ale pouze dopoledne), zeleninu, sacharidy ve formě příloh a kvalitního pečiva, bílé maso, netučné ryby a hovězí libové maso.

Naopak, co nejdříve zapomeňte na smažené věci, přílohy a pečivo z bílé mouky, uzeniny, sladkosti a solení.

Hodně pijte – neslazené ovocné a bylinkové čaje, minerální vody nebo čistou vodu. Vaším nepřítelem je především alkohol – pivo a destiláty.

A zásadní rada na konec. Rozhodně nežijte jako asketa, musíte se umět odměnit. Takže když si jednou za čas dáte knedlo vepřo zelo se skleničkou piva, nic se nestane. Ale až když budete sami cítit, že se tak trochu odměňujete. Hodně štěstí!

Konopí může i léčit. Pomáhá při boji s chřipkou

Konopná semínka obsahují vyvážený podíl mastných kyselin. Jako chutné doplňky stravy působí blahodárně na celý organismus.

Sychravé počasí a plískanice přímo nahrávají k propuknutí nepříjemných nemocí, jakými může být například chřipka, angína nebo jen protivné nachlazení.

Pomáhá i s rakovinou

Péče, kterou tělu věnujeme během roku, by v tomto chladném období měla být proto ještě intenzivnější. V boji proti nemocem přitom pomůže docela obyčejné konopné semínko. Obsahuje totiž vysoký obsah látek důležitých pro lidský organismus. Pomáhá i při boji s rakovinou. „Konopné semínko se vyznačuje vysokým obsahem bílkovin, proteinů, prospěšných rostlinných sterolů a dalších důležitých látek pro lidský organismus. Navíc obsahuje ideální poměr esenciálních mastných kyselin omega-3 a omega-6 a zajišťuje tak správnou funkci metabolismu,“ říká Jiří Stabla z Carun Pharmacy. Konopné semínko působí uvnitř organismu, jeho účinek je proto dlouhodobější.

Na chleba i do müsli

Esenciální mastné kyseliny obsažené v konopném semínku jsou součástí buněčných membrán. Udržují tak v těle hormonální rovnováhu, brání dokonce vysoušení a šupinatění pokožky nebo také lámání vlasů. Blahodárné látky konopného semínka lze přitom do těla dostat naprosto přirozenou cestou. Celá semena jsou totiž vhodnou a chutnou součástí zdravého stravování.

„Neupravená surová semínka můžeme nasypat na namazaný chléb či do müsli. Naklíčením získávají na jemnosti i chuti. Trošku silnější slupka měkne také zahřátím, přidávají se proto do již uvařených, ale ještě teplých těstovin, rýže, omáček nebo nádivky. Osvědčeným receptem jsou semena mletá v mlýnku na maso. Chuťově se jim vyrovná málokterá pochoutka. Rozmixovaná s vodou vytváří lahodné mléko, s ovocem pak osvěžující koktejl. Výborná kombinace je ovocný salát zasypaný loupaným semínkem a zakápnutý citronem,“ radí Jiří Stabla.

Za úplňku spíme méně a hůře, píše italský deník

Úplněk zkracuje dobu spánku zhruba o 20 minut a také způsobuje, že hůře usínáme. Měsíční fáze mají vliv na naše životy, píše italský deník Corriere della Sera.

Podle legend obcházejí za nocí, kdy je Měsíc v úplňku, upíři a vlkodlaci. Nejen oni, ale také my jsme podle posledních výzkumů ovlivněni úplňkem a máme sklon spát méně a hůře, když je Měsíc největší. Michael Smith ze švédské Göteborgské univerzity ve svém výzkumu sledoval spánek a mozkovou aktivitu 47 dospělých osob. Výsledky ukázaly, že úplněk zkracuje dobu spánku asi o 20 minut a také znesnadňuje usínání.

Získané údaje se shodují s výsledky švýcarské studie, podle níž za úplňku potřebujeme obvykle nejméně o pět minut více na usínání a především se nám zkracuje o 30 procent fáze hlubokého spánku. Za úplňku se snižuje úroveň hormonu melatoninu, který hraje klíčovou roli v řízení rytmu spánku a bdění. Dobrovolníci, kteří se na studii podíleli, udávali, že spali špatně.

Při obou výzkumech byly sledované osoby umístěny v pokojích bez oken, aby tak účinek úplňku nemohl být přičítán většímu světlu pronikajícímu zvenčí a narušujícímu spánek. „V době úplňku se zdá být mozková kůra citlivější. Účinek je patrný u obou pohlaví, ale především muži mají problémy s usínáním a délka spánku je u nich kratší. Získané údaje naznačují, že zde jsou zřejmě jakési biologické hodiny usměrňované měsíčními fázemi, ale jejich mechanismy zatím nejsou prozkoumány,“ říká Michael Smith.

„Dosud nikdo nedokázal vysvětlit vliv úplňku na spánek,“ uvádí Lino Nobili z Centra pro diagnostiku a léčbu poruch spánku při milánské klinice Niguarda. „Jestliže to nedo-

kážeme vysvětlit, ještě to neznamena, že tento jev neexistuje. Máme studie, které o tom dobře svědčí," dodává.

„Měsíční“ biologické hodiny

Měsíční fáze mají vliv na naše životy, stačí uvést jako příklad ženský menstruační cyklus. Ale z jakého důvodu máme jakési „měsíční“ biologické hodiny i pro rytmus spánku a bdění?

Podle Christiana Cajochena ze univerzity v Basileji, autora první studie, která naznačila vztah mezi úplňkem a spánkem, je rytmus odpovídající měsíčním fázím zřejmě dědičným z dávných dob. „První lidé možná měli lehčí spánek za úplňku, neboť za jeho světla byli více ohroženi divokými zvířaty. Původ tohoto jevu je možná ještě mnohem starší, z šera minulosti, kdy byli pány Země dinosauři a začali se vyvíjet první savci. Tito naši dávní předkové byli nuceni žít hlavně v noci a byli nejaktivnější v době, kdy Měsíc svítil nejvíce, protože ve dne se museli skrývat před velkými plazy. Některá zvířata mají dosud rytmus reprodukce ovládaný Měsícem: je možné, že lehká redukce lidského spánku je dědičným z dávných časů, kdy jsme se i my museli množit za úplňku,“ uvedl Christian Cajochen.

Zbývá objasnit, jaký je lunární „synchronizátor“, který jsme schopni pociťovat: máme receptory, které rozlišují svit Měsíce od svitu Slunce? Jsme citliví na gravitační působení Měsíce, jako kdyby i v nás bylo jakési „vnitřní moře“? Zatím je obtížné to tvrdit.

Lékařka: Akupunktura léčí migrénu i bolest zad

Akupunktura, léčebná metoda, která ve společnosti vyvolává odlišné postoje. Jedni ji zásadně odmítají, jiní s dobrými zkušenostmi nedají na metodu tradiční čínské medicíny dopustit. O této metodě si tentokrát povídat s primářkou centra komplexní rehabilitační péče Oblastní nemocnice Příbram MUDr. Barborou Daňhovou.

Co je akupunktura a odkud pochází?

Akupunktura je lékařská metoda, která se dostala z Číny na západ prostřednictvím jezuitských kněží. Podstatou akupunktury je působení na určitá místa na povrchu těla, které mají vztah k určitým vnitřním orgánům. Jsou to akupunkturní body. Pokud byla jakýmkoli způsobem narušena funkce správného toku energie, a tím způsobena porucha funkce orgánů, lze ji upravit vhodným podrážděním odpovídajících akupunkturních bodů a tím navodit znovu stav zdraví. Současně může být ovlivňováno i více bodů. Akupunkturní body jsou spojeny do akupunkturních drah.

Existují různé metody akupunktury?

Nejčastěji se užívají k ošetření akupunkturálních bodů klasické akupunkturální jehly, které slouží k odblokování – reflexnímu působení na akupunkturální body a tím na akupunkturální dráhy. Dále je možné tok energie upravit drážděním pomocí různých fyzikálních podnětů – tepla, chladu, světla, zvuku, tlaku a dalších.

Zabodávání jehel do těla, to nahání trochu strach, nehrozí nějaká rizika?

Existují různé tloušťky akupunkturálních jehel, já používám velice tenké, které dokonce mají i zavaděč, protože je jehlička tak tenká a prohnula by se při zavádění. Některá místa, kde se zavádí akupunkturální jehly, jsou bolestivější, některá nebolí vůbec. Záleží ale také na prahu bolesti a rozhodnutí klienta, s jakým jde k lékaři. Pokud je rozhodnutý, že nemoc vyřeší, tak drobné píchnutí jako u švadleny se dá vydržet.

Kdy je akupunktura vhodná a pomáhá všem pacientům, kteří se pro ni rozhodnou?

Akupunktura je výborná při funkčních poruchách – bolestivých stavech, kdy není poškození orgánů a tkání, ale také u bolestí hybného aparátu, kloubů, je vhodná pro bezbolestný porod, u fantomových bolestí, migrén. Je velice vhodná i u bolestí chronických, kdy přetrvává bolest (jen paměťové stopy bolesti), u psychických stavů jako je úzkost, deprese ke zklidnění a uvolnění. Dále je výborná preventivně k podpoře imunity, zlepšení funkcí organismu před lékařským zákrokem, před operací, zákrokem u zubaře, protože se může stát, že se klient vyléčí (například syndrom karpálního tunelu) anebo je průběh operace či zákroku lehčí. Výborná je aurikuloterapie u terapie alergií.

V jakém případě se naopak akupunktura nedoporučuje?

Dle vyhlášky akupunkturistické společnosti se nedoporučuje provádět akupunkturu u nádorových onemocnění, u pacientů 3-6 měsíců po ozáření, dále u výrazné celkové vyčerpanosti, u akutních psychóz, akutních onemocnění – infekčních, přenosných onemocnění- jako je AIDS, žloutenka, u pacientů, kteří jsou pod vlivem alkoholu, v opilosti, dále pokud užívají velké množství léků – uklidňujících – hypnotik, analgetik. U pacientů, kteří mají výrazné zhoršení základních funkcí – srdce, plic, metabolické poruchy. Není také vhodné aplikovat akupunkturu u pacientů s nejasnými bolestmi, tím se zastře varovný příznak a může se přehlédnout důležité onemocnění. Dále jsou omezení pro užití akupunktury v graviditě, nesmí se aplikovat určité body – zvláště na břicho, ale i jiné, které mohou ovlivnit vývoj plodu a kontrakce dělohy.

Je nutné před první aplikací podstupovat nějaká vyšetření?

Je vhodné pacienta vyšetřit a zeptat se na anamnézu – na nemoci, s kterými se léčí, zjistit, jaké léky užívá. Speciální vyšetření před akupunkturou nejsou nutná.

Jak je to s využíváním akupunktury u vás, mají o ni pacienti zájem?

Klienti o akupunkturu mají zájem a také mají i výborný efekt po terapii.

Jak je tato procedura časově náročná, kolik aplikací je nutné podstoupit a je možné po čase přijít na tuto léčebnou proceduru znovu?

Jedno sezení akupunktury trvá 20 minut, je vhodné opakování aplikace akupunktury, počet není omezen a je individuální, většinou jde o 3-5-10 opakování procedury. Je možné po čase absolvovat novou sérii sezení akupunktury.

Češi loni vyhodili léky za téměř dvě miliardy korun

Češi loni vyhodili léky za téměř dvě miliardy korun, zjistil v průzkumu Státní ústav pro kontrolu léčiv. Celkem bylo na český trh loni dodáno léků za 55,2 miliardy korun v cenách výrobce. Podíl nevyužitých léčiv činil minimálně 3,4 procenta dodávek distributorů, řekla mluvčí lékového ústavu Lucie Šustková. Do lékáren odevzdává léky pouze polovina domácností, třetina je vyhazuje do popelnic nebo WC.

„Do lékáren lidé vrátili k bezplatné likvidaci léky za zhruba 1,2 miliardy, v ordinacích odevzdali léky za 171 milionů, do popelnic vyhodili a do záchoda spláchli léky za 495 milionů. Náklady na likvidaci lékového odpadu činily 7,8 milionu korun,“ upřesnila mluvčí.

Navíc podle průzkumu STEM/MARK pro lékový ústav měli lidé letos v polovině roku zásoby nevyužitých léčiv za 362 milionů korun, řada těchto přípravků s velkou pravděpodobností také poputuje do lékáren a popelnic a objeví se ve vyčislení odpadů za rok 2014.

Z průzkumu v 1000 českých domácnostech vyplynulo, že v lékárně odevzdává léky 52 procent domácností, 24 procent léky vyhazuje s běžným odpadem, sedm procent je spláchne do WC. Zbytek dotázaných nepoužitelné léky odevzdá v ordinaci lékaře, případně si je ponechává doma.

Téměř polovina domácností uvedla, že léky, které mají doma a nepoužívají, mají „do zásoby“, třetině lék zbyl poté, co jim byla nasazena jiná léčba, nebo se u nich objevily nežádoucí účinky. Ve 13 procentech případů jde o léky, které v domácnosti zbyly po zemřelém členu rodiny, v dalších 13 procentech o léky, kterým prošla doba použitelnosti.

Stav a dobu použitelnosti léků, které mají doma, kontroluje pravidelně 25 procent domácností, čas od času 39 procent, nikdy sedm procent.

Téměř polovina domácností uvedla, že léky, které mají doma a nepoužívají, mají „do zásoby“, třetině lék zbyl poté, co jim byla nasazena jiná léčba, nebo se u nich objevily nežádoucí účinky. Ve 13 procentech případů jde o léky, které v domácnosti zbyly po zemřelém členu rodiny, v dalších 13 procentech o léky, kterým prošla doba použitelnosti.

Průměrná česká domácnost má doma 12 různých léků, evidováno podle obchodních značek, v počtu balení je to průměrně 15 kusů. Většina léčiv v domácnosti, 86 procent, jsou načatá balení.

Příbalový leták čte jen 39 procent lidí

Z průzkumu také vyplynulo, že pouze 39 procent lidí vždy čte příbalový leták, přesně podle doporučení lékaře či lékárníka léky užívají dvě třetiny lidí, ostatní je užívají jinak, než jim bylo doporučeno.

Průzkum sledoval také situaci v jednotlivých krajích. Zjistil, že objem lékového odpadu z lékáren má stoupající tendenci, v roce 2013 bylo zlikvidováno 281 tun. Likvidace těchto nepoužitelných léků přišla kraje dohromady na 7,8 milionu korun.

„Výsledky průzkumu i letos potvrdily, že lidé stále zcela přesně nevědí, jak s léky správně zacházet. Přitom například užití léku, který byl nesprávně skladován, může mít pro pacienta negativní zdravotní důsledky,“ varoval ředitel lékového ústavu Zdeněk Blahuta. Připomněl, že od ledna 2015 spouštějí informační kampaň Léky do koše nepatří na informačním portálu pro veřejnost www.olecich.cz.

Blíží se čas tradičních podzimních depresí

Podzim se sice už definitivně ujal vlády, ale babí léto se jí zatím nevzdává. Tradiční podzimní deprese proto lidi teď ještě výrazněji netrápí. Zvrat pravděpodobně nastane po Dušičkách s přibývajícím tmou a během podzimních plískanic. Problémy nezmizí ani po Novém roce a psychiatři je označují za deprese z vyhoření a odbřemenění. Pokud má zima v lednu a únoru klasický průběh, nepříjemné pocity ustupují a přicházejí zase v předjaří. „Na podzim je lidská psychika atakovaná zjištěním, že letní pohoda zmizela a holé větve stromů navozují bezútěšný pocit nadcházejícího zmaru. Také den se rychle krátí a tma lidským duším neprospívá,“ vysvětluje ředitel opavské Psychiatrické nemocnice Ivan Drábek.

V zimě deprese nestoupají

Zakořeněná představa, že během zimy počet depresí stoupá, je mylná. Toto období v klasickém průběhu bývá bráno jako něco, co má být, a tudíž je všechno v pořádku. Na deprese nebo jiné psychické poruchy nemá podstatný vliv ani opožděná zima.

Na jaře přicházejí tísnivé pocity s nástupem jarní únavy a přetrvávají zpravidla do května, s příchodem léta se psychika opět zklidňuje a prožívá uvolnění. „Dlouhé světlo, modrá obloha, prosluněné dny a rozkvetlá příroda na ni působí přímo blahodárně a v té době se lidem zase začíná líbit na světě,“ konstatuje Ivan Drábek.

Výraz „depka“ se ve slovníku lidí sice už zabydlel, ale pokaždé skutečný stav věci nevyjadřuje. Deprese jako taková bývá už duševní porucha provázená stavy úzkosti a v těžších případech i halucinacemi. Skutečně těžké deprese jsou z větší části dědičné. Depresivní člověk bývá unavený, špatně spí, z ničeho se neraduje, ztrácí zájem o své záliby a jeho výkonnost klesá. Příčinu hledá v tělesných nemocích a může přitom cítit i různé fyzické bolesti. Lehčí deprese jdou zvládat psychoterapií, ale u těžších forem jsou už nutná antidepresiva.

„Neléčené deprese mohou přetrvávat i několik let a mnohé se periodicky opakují. Výrazně zhoršují kvalitu života nejenom samotného pacienta, ale také jeho blízkých. S jejich léčením je už proto nutné začít včas a nečekat, až se nemoc prohloubí,“ dodává ředitel Drábek.

Student Agency zdražuje na některých autobusových linkách jízdné

Společnost Student Agency, která provozuje v Česku největší síť dálkových autobusů, od pondělí zdražuje na některých linkách jízdné. Odůvodňuje to rostoucími náklady a dlouhodobým nezvyšováním cen jízdenek, vyplývá ze zprávy zaslané médiím. Nejvytíženější linky z Prahy do Brna se změny nedotknou. K rostoucím nákladům patří podle mluvčí Petry Novákové mzdy a daň z přidané hodnoty, od 1. ledna také platí autobusy výrazně vyšší mytné. Naopak se však propadá cena nafty.

Zdražení se týká linky z Prahy do Karlových Varů. Majitelé kreditové jízdenky si do Varů a do Sokolova připlatí deset korun, o stejnou částku se zvýší cena otevřené jízdenky do Chebu. O pět korun víc budou stát jízdenky do Liberce. Na některých dalších linkách zavádí společnost více druhů jízdného podle času a dne v týdnu podobně jako u vlaků dceřiné společnosti RegioJet. Například do Zlína bude jízdenka mimo špičku z Brna levnější. Mezi Brnem a Českými Budějovicemi bude jízdenka mimo špičku levnější, ve špičce naopak dražší, stejně tak mezi Brnem a Ostravou a Prahou a Hradcem Králové.

První přímý vlak dorazil z Číny do Španělska. Jel 21 dní

Přímý nákladní vlak z Číny do Španělska ukončil svoji první jízdu, když v úterý dojel do španělského hlavního města. Spoj mezi Čínou a Španělskem je nejdelším přímým železničním spojem na světě. Trasu dlouhou více než 13.000 kilometrů přes osm zemí ujel vlak za 21 dní, uvedla italská agentura Ansa.

Trasa nového spoje je delší než trasa Transsibiřské magistrály a Orient Expressu. Trasa vlaku vede z čínského města I-wu v provincii Če-ťiang přes Kazachstán, Rusko, Bělorusko, Polsko, Německo a Francii a končí v madridském nákladním terminálu Abro-nigal.

Vlak s 30 vagony přivezl 1400 tun nákladu, hlavně hraček, kancelářských potřeb a dalších položek určených pro předvánoční prodej na evropském trhu. Podle čínského velvyslance ve Španělsku poveze do Číny hlavně víno, španělskou sušenou šunku jamón a olivový olej.

Čína je pro Španělsko největším obchodním partnerem ze zemí mimo EU a Španělsko je pro Čínu sedmým největším obchodním partnerem v rámci EU. Celkový objem obchodu mezi oběma zeměmi loni činil 20,102 miliardy eur (555,3 miliardy Kč). Meziročně se snížil o 1,3 procenta.

Nákladní vlak mezi Čínou a Španělskem má jezdit pravidelně. Čína již provozuje přímá železniční spojení s Německem. Vlaky zde jezdí na trase mezi čínským městem Čchung-čching a Duisburgem a Pekingem a Hamburkem pětkrát týdně. Velkou výhodou železničního spojení je jeho rychlost. Přeprava vlakem trvá tři týdny, po moři šest týdnů. Je také ekologičtější než přeprava po silnici. Náklad se však musí třikrát překládat kvůli různému rozchodu kolejí a lokomotiva se mění každých 800 kilometrů. Přeprava po železnici je také dražší.

Každý šestý obyvatel Prahy je cizinec. Nejčastěji Ukrajinec

Zatímco před rokem 1989 se Pražané vesměs zřídka setkávali především s vietnamskými, či kubánskými studenty a dělníky, nyní je v některých čtvrtích slyšet cizí jazyk přinejmenším stejně často jako čeština. A promlouvají jím lidé, trvale hlášení na území hlavního města. Česká metropole se během pětadvaceti let od pádu komunistické totality proměnila v kosmopolitní centrum takřka přímo západoevropského stříhu.

Podle oficiálních údajů magistrátního Institutu plánování a rozvoje je v Praze zhruba 170 tisíc cizinců. V reálu však přibližně o 30 tisíc více. Dá se tedy konstatovat, že každý šestý Pražan je původem cizinec. Nejčastěji Ukrajinec, Slovák, Rus, Vietnamec, nebo ob-

čan USA.

Řada českých obyvatel Prahy, žijících zvláště v sídlištních aglomeracích na jihu a jihovýchodě města, neblaze vnímá fakt, že převážná většina jejich cizojazyčných „sousedů“ pochází z východní Evropy, či z Asie a preferovala by spíše lidi ze „Západu“.

Soused cizinec

Přesto jsou Pražané, podle průzkumu agentury STEM vůbec nejtolerantnější vůči cizincům v rámci celé České republiky. Důvod je pochopitelný. Ve zbytku naší země se poměr cizinců vůči české populaci pohybuje pouze kolem čtyř až pěti procent.

Obtěžovalo by vás, kdyby váš soused byl cizinec? Průzkum uvádí, že by nám nejméně vadilo žít vedle Slováků, Angličanů, Francouzů, či Američanů. Problém bychom prý naopak měli například s občany zemí bývalého Sovětského svazu.

Na území Prahy žije více než 200 tisíc cizinců. Naprostá většina z nich přitom pochází z východní Evropy a Asie. Zatímco Pražané by dle výzkumu agentury STEM, coby sousedy, přivítali vedle Slováků nejraději Angličany, Francouze, nebo Američany, daleko častěji se setkávají s Ukrajinci, Rusy, Vietnamci, nebo občany dalších zemí bývalého SSSR. A to jim příliš nevyhovuje.

Skrz prsty

Dokládá to příklad pana Bohdana Klimčuka, sedmatřicetiletého Ukrajince, původem učitele matematiky. „Jsem vděčný za to, že mohu pracovat v Praze, i když jen jako dělník. Je ale pravda, že mnozí Češi se na mě i mé krajany dívají skrz prsty. Projevuje se to třeba v MHD, v obchodě, na úřadě. Mám i české přátele, a ti mi to vysvětlili. Prý kdokoli pochází z bývalého SSSR, je tu podezřelý. Popravdě se tomu nedivím,“ konstatoval Bohdan.

Ukrajínština doslova ovládla například Prahu 9, nebo Běchovice. Poukazují na to data Institutu plánování a rozvoje hlavního města. Důvodem jsou zdejší ubytovny. Naproti tomu ruština vládne Smíchovu, nebo Bubenči. Zdejší Rusové bydlí naopak v drahých bytech a rezidencích. Přesto i oni nejsou podle „českých“ Pražanů nejideálnějšími sousedy.

O něco pozitivněji prý Pražané vnímají Vietnamce a vůbec lidi původem z východní a jihovýchodní Asie včetně Číňanů. Podle sociologa Petra Urbánka je to však dané především tím, že zejména Vietnamci „utvořili vlastní enklávu v Písnici a okolí a příliš se neexponují v soužití s Čechy.“

Arabové v nemilosti

Průzkum STEM upozornil, že ještě hůře, než lidé z bývalého SSSR, jsou, coby sousedi, vnímání Arabové, kteří se usazují především v Praze 6, případně Afghánci a Čečenci. Naopak Židé jsou vesměs v oblibě. Urbánek to vysvětluje tak, že cokoliv k nám přichází

z Východu, je apriori bráno s despektem. Ale naopak, třeba občané státu Izrael jsou považováni za příslušníky západní civilizace.

„Proto jsme ochotni tolerovat třeba opilé Angličany a ostražití jsme naopak před úslužnými Ukrajinci. Ovšem Pražané jsou obecně hodně tolerantní vůči cizincům. A to je dobře, protože cizinců v Praze bude valem přibývat. Ovšem opět především z Ruska, Ukrajiny a Asie,“ dodal sociolog.

Anketa: Vadilo by vám žít vedle cizinců?

Barbora Kupková, Praha 6: Cizinci mi určitě nevadí. Přiznám se ale, že pokud bych s nimi žila například v jednom domě, preferovala bych cizince spíše s evropskými kulturními kořeny.

Tereza Bolváriová, Praha 6: Žádnou averzi vůči cizincům necítím. Možná by mi ale vadilo žít vedle nějakých náboženských fanatiků. Moji známí žijící v Německu to zažili. Mají špatnou zkušenost.

Kolik cizinců žije na území Prahy?

Ukrajina: 49 214, Slovensko: 23 392, Ruská federace: 20 277, Západní Evropa: 14 016, Vietnam: 10 892, Kavkaz, Kazachstán: 6 857, země bývalé Jugoslávie: 6 019, USA, Kanada: 4 965, ostatní Asie: 4 716 Čína, Hongkong: 4 038, Bulharsko: 2 867, Polsko: 2 617, evropské státy bývalého SSSR: 2 455, Moldavská republika: 2 320, Rumunsko, Maďarsko: 1 714, Blízký a Střední Východ: 1 416, Turecko, Řecko, Kypr, Albánie: 1 235, ostatní Afrika: 1 253, Střední a Jižní Amerika: 1 152, Severní Afrika: 1 131, Austrálie, Nový Zéland, Filipíny: 872

Počty cizinců v městských obvodech Praha 1 až 10

Praha 1: 4 872, Praha 2: 9 687, Praha 3: 11 173, Praha 4: 14 390, Praha 5: 13 030, Praha 6: 12 350, Praha 7: 6 321, Praha 8: 11 092, Praha 9: 9 478, Praha 10: 13 667

Magnety bulharského vnitrozemí stojí za poznání

Hřebenové stezky Rily, Pirinu a Rodop brázdí české pohorky už po několik generací. Mezi další oblíbené zastávky uvnitř bulharského vnitrozemí patří povinná návštěva Rilského kláštera a historického centra Plovdivu. My vám nyní přidáme další zajímavé tipy, které během pouti k Černému moři rozhodně stojí za zdržení.

Kdo si pro vstup do Bulharska zvolí kultovní přívoz z rumunského Calafatu, brzy spatří temný hřeben pohoří Stara Planina, který vystřídal skalnaté vrcholy Karpat. Zhru-

ba třicet kilometrů za Vidinem začíná klikatá odbočka místní komunikace, na jejímž konci se otevře omračující silueta Belogradčiku. Takový pohled se nikdy nezapomene nad červenými střechami obytné zástavby se tyčí ohromná pevnost, zakončená oranžovou korunou slepencových věží.

Když si proklestíte cestu až do nejvyššího bodu pevnostního areálu, zjistíte, že celé bezprostřední okolí Belogradčiku je protkáno labyrinty rozeklaných skalních měst. A tím pádem se zastávka v Belogradčiku může neplánovaně protáhnout. Protože absolvovat všechny zdejší značené trasy zabere mnohem více času než pouhý jeden den.

Z moderny Sofie do horské Koprivštica

Budete-li pokračovat dále k jihovýchodu, pravděpodobně vás pohltní nástrahy bulharské metropole. Sofie ovšem představuje poněkud zvláštní město. Většina historického centra vzala za své při několika moderních přestavbách a jeho skromné fragmenty jsou nekompromisně potlačeny pompézními kreacemi stalinského baroka. Osmanská mešita, pár důmyslně ukrytých středověkých kostelíků a zakonzervovaná torza vykopávek reprezentují hlavní periody dlouhé kontinuity dnešní Sofie. Zato velkolepé pravoslavné chrámy, které byly postaveny po vyhnání Turků, symbolizují počátek bulharského novověku.

Přesný opak Sofie, unikátní horské sídlo Koprivštica, leží přibližně padesát kilometrů dále na východ. Koprivštica během turecké nadvlády pohádkově zbohatla. A místní bulharští obchodníci s mléčnými produkty si tu vystavěli stylové rezidence. Stejně tak i ostatní její obyvatelé. V době tureckého úpadku zažehla Koprivštica jiskru povstání za nezávislost země, nyní patří rázovitý a stále živý komplex města mezi naprosto stylově čisté a bezkonkurenčně nejkrásnější sídelní soubory celého Balkánského poloostrova. Svěží vzduch a podmanivá atmosféra křivolakých uliček učinila z návštěvy Koprivštica účinnou ozdravnou kúru pro lidskou duši

Monumentální Carevec nadchne

Jestliže je ale vaším cílem oblast Varny, tak návštěva Sofie s Koprivšticí pro vás může znamenat zbytečnou zajížďku. Přesto i při přesunu severní větví se naskytne příležitost vybočit z monotónního stereotypu jízdy. Ve druhé polovině cesty tady na vás čeká lákadlo jménem Veliko Tarnovo.

„Veliko Tarnovo pro ty, co je navštíví, znamená spoustu výtečného jídla, ještě více dobrého pití, služby na slušné úrovni a příjemné ceny,“ prozradil mi Davor, chorvatský podnikatel, jehož firma odtud dováží bulharské cukrovinky. „A taktéž Veliko Tarnovo znamená pitoreskní zátiší staré zástavby přilepené do prudkých svahů kaňonu Jantry i roztomilý areál Probraženského kláštera, skrčený pod kolmou hradbou vápencových stěn,“ dodám po své zkušenosti já.

Veliko Tarnovo naplno žije turistikou. Navzájem se zde potkávají zájezdy ze západní Evropy i okolních balkánských států. Proto zatím ceny tamních služeb překotně nevy-

běhly do astronomické výše, jak to bývá u míst s dynamickým vzestupem cestovního ruchu zvykem.

Veliko Tarnovo je nesmírně populární rovněž u domácích, protože monumentální ostroh Carevec s troskami hradu a řetězem masivního opevnění byl ve 13. století hlavním městem bulharského carství.

Zajímavosti

Víte, že odborníci považují Bulharsko v počtu významných historických památek za třetí nejbohatší zemi Evropy? Před ním se umístila pouze Itálie a Řecko. Právě poznávání unikátních pamětihodností představuje skvělý aktivní doplněk k lenošení na písčiny plážích u Černého moře. K tomu ještě připočítejme spousty přírodních divů a výsledek je bezpočet originálních kombinací pro několik letních pobytů.

Belogradčik sice může vyvolat choutky u horolezců, nicméně na tamní věže se vzta-huje přísná ochrana přírody. Zato severně od Velikého Tarnova se rozprostírá masiv Sva-té Trojice, kde si vyznavači tohoto sportu přijdou na své. Ideální základnu najdou v horo-lezeckém kempu Trinity Rocks Farm mezi obcemi Samovodene a Parvomajci.

Bulharština patří k jihoslovanským jazykům a k psaní používá cyrilici. Nejblíže má k makedonštině. Podle některých bulharských a řeckých lingvistů je s nadsázkou make-donština pouze nářečím bulharštiny... Zároveň se však bulharština nejvíce vzdálila slo-vanskému typu.

Začal soud se třemi cizinci, kteří přes bankomaty kopírovali karty

Česko-budějovický soud začal řešit případ gangu, který údajně přes sledovací zařízení v desítkách bankomatů kopíroval karty. Do bankomatů instalovali podle vyšetřování tři muži zařízení pro čtení dat z platebních karet, aby je mohli padělat. Organizovaná sku-pina, jejíž součástí prý byli obžalovaní cizinci, pak vybrala z bankomatů v cizině asi 130 tisíc korun a pokoušela se vybrat i vyšší částky, což se jim už ale nepodařilo. Za padělání platebního prostředku a podvod hrozí trojici až osm let vězení.

Bulhar a Rumuni ve věku od 31 do 41 let instalovali čtecí zařízení na bankomaty v Ji-hočeském, Plzeňském a Jihomoravském kraji a na Vysočině loni v červenci. Přesunovali se osobním autem a žili v hotelích a penzionech, především v Jihočeském kraji.

Peníze vybírali v jiných zemích

Zatímco cizinci dávali čtecí zařízení do bankomatů v Česku, k pokusům o výběr do-cházelo třeba v Indonésii, Brazílii, Mexiku, Singapuru nebo Macau. „To je běžný postup

těchto organizací. Většinou se skládají ze tří skupin. Jedna instaluje zařízení, druhá na zcela odlišném místě vyrábí pomocí dat padělané karty a třetí se pokouší vybírat peníze,“ řekl jihočeský policejní mluvčí Jiří Matzner.

Předseda senátu českobudějovického soudu Michal Kubánek uvedl, že projednávání případu se může protáhnout. „Je to trochu nestandardní také vzhledem k tomu, že překladatelé musejí kvůli obžalovaným tlumočit do rumunštiny a bulharštiny,“ řekl. Soud pokračuje ve středu.

Na stopu skupiny přivedl jihočeské kriminalisty loni muž v Blatné na Strakonicku. Chtěl si z bankomatu vybrat peníze, vložil kartu do přístroje, ale nemohl ji dostat ven. Kartu tedy vytrhl násilím. V ruce mu však kromě karty zůstalo i čtecí zařízení, které tak nevědomky z bankomatu vytáhl. „Instalace čtecího zařízení trvá jen pár vteřin a lidé si toho pak ani většinou nevšimnou,“ řekl jihočeský policejní mluvčí Jiří Matzner. Podle něj by lidé při výběru peněz z bankomatu měli postupovat obezřetně. „Důležité je při zadávání kódu zakrýt klávesnici tak, aby čísla nemohla žádná nainstalovaná kamera snímat,“ řekl.

Za Madonnin spot v angličtině dostali Bulhaři pokutu

Bulharská rada pro elektronická média se rozhodla potrestat rádio Darik za to, že odvysílalo desetivteřinovou pozvánku na koncert americké zpěvačky Madonny v angličtině. Podle webu sofiaecho.com mu za to hrozí pokuta 2000 až 15.000 leva (26.000 až 196.000 korun). Bulharský zákon o rozhlasovém a televizním vysílání totiž zakazuje vysílat reklamní sdělení v angličtině.

„Ahoj Bulharsko, tady je Madonna a čekám vás 29. srpna na koncertě na stadionu Vasil Levski v Sofii,“ řekla Madonna v rádiu anglicky. Pokud by stanice upoutávku odvysílala znovu, pokuta by byla dvojnásobná.

Programový ředitel rádia Konstantin Vulkov se omluvil za zpěvaččinu neznalost bulharštiny. Do té doby, než si ji prý vypiluje, tak Darik spot stáhne. „Tohle je normální postup na Madonniných koncertech. Kdykoliv Madonna v nějaké zemi vystupuje, nahraje vzkaz pro své fanoušky, který je vždy v angličtině. Nedá se očekávat, že by se kvůli nám učinila výjimka,“ prohlásila společnost, která hudební show organizuje. Madonna v současnosti absoluuje evropskou část svého turné, během něhož zavítá 13. srpna také do Prahy.

Pokuty za neužívání státního jazyka v rozhlase či v televizi budou od září hrozit také na Slovensku. Podle novely jazykového zákona bude možné trestat užívání jazyka menšiny v oficiálním styku ve městech a vesnicích, kde menšina tvoří méně než 20 procent obyvatel, a to pokutou až 5000 eur (až 130.000 korun).

Jazykový zákon: za ‚fast food‘ stotisícová pokuta

Proti novelizaci jazykového zákona protestují Maďaři i Evropský parlament. Za jeho porušení hrozí trest až 5000 eur.

Místo popcornu pukavec, místo „fast foodu“ rychlé občerstvení. Tak budou zřejmě muset na Slovensku od září vypadat třeba cedule obchodníků. Po prázdninách totiž začne platit kontroverzní novelizace jazykového zákona, kterou už podepsal prezident Ivan Gašparovič. Proč kontroverzní? Nová úprava zákona totiž zpřísňuje dohled nad spisovnou slovenštinou a umožňuje i pokutovat. A ne málo – za porušení zákona hrozí trest až 5000 eur (asi 130 tisíc korun).

Jak to bude podle zákona vypadat v praxi? Například obchody, restaurace nebo letiště musejí uvádět všechny nápisy pro informování veřejnosti přednostně ve slovenštině. Cizí slova sice mohou zůstat, ale předcházet jim musí jejich slovenská podoba. Výjimku mají pouze slova, která jsou ve slovenštině už „vžitá.“ Jde o výrazy, které jsou vedené ve slovnících spisovného jazyka nebo cizích slov. Takový leasing na Slovensku tedy projde, popcorn nebo rezervé na kartičce v restauraci už ale nejspíš ne.

Z cizích jazyků jen čeština

Z cizích jazyků má výjimku pouze čeština, která byla uznána za srozumitelnou. Tím to však nekončí. Novelizace je označována jako kontroverzní, ne-li diskriminační, především kvůli menšinám, hlavně té maďarské. „Ani za monarchie nebyl takový zákon. Vyzařují z něj prvky národní zakomplexovanosti, zlomyslnosti a obsahuje prvky jazykového imperialismu,“ ohříval si nacionalistickou „polívčičku“ šéf Strany maďarské koalice Pál Csáky. Nový zákon totiž upravuje i používání jazyka při úředním styku, na školách nebo ve vysílání televize. Národnostní školy začnou vést veškerou dokumentaci i ve slovenštině. Znamená to také dvojjazyčné třídní knihy.

Ve zkratce se dá říci, že všude, kde komunikace přesáhne osobní mez, bude nutné mluvit slovensky. I zde ale platí výjimky. Lékaři budou moci mluvit se svými pacienty i nadále jazykem dané menšiny. Přijetí zákona nekritizuje pouze maďarská menšina, ale včera se k ní přidal i maďarský parlament. Kritika zazněla i z Bruselu. „Tento zákon škodí nejen Maďarům, ale i duchu evropské integrace a ideám demokracie,“ řekl předseda europarlamentu Jerzy Buzek. Podle Gašparoviče ale bylo nutné zákon přijmout. Prý jde o ochranu Slováků žijících na jihu země. Údajně dostává řadu dopisů od Slováků, kteří se na jihu země „nemohou domluvit slovensky“.

Uhersko už dávno zaniklo a nemůže dávat Slovensku rozkazy, vzkázal včera premiér Robert Fico. „Proč by se maďarští zaměstnanci pošty měli mezi sebou bavit Slovensky? Není mi jasné, jak se budou udělovat pokuty,“ řekla Deníku lingvistka Gizela Szabómihályová. Sám ministr kultury Marek Maďarič tvrdí, že pokuty budou až poslední možnos-

tí. „V žádném případě netrestá nějaké nespisovné vyjadřování. Trestné bude ignorování úředních oznámení ve slovenštině,“ dodal Maďarič.

Římské Koloseum loni navštívilo rekordní počet turistů

Římské Koloseum loni přilákalo rekordní počet turistů, přestože v objektu nyní probíhají restaurátorské práce. Celkem dominantu italského hlavního města loni navštívilo 6,262 milionu turistů, o 12,2 procenta více než v roce 2013, informovala agentura APA.

Koloseum bylo postaveno mezi roky 70 až 80 našeho letopočtu. Konaly se tam gladiátorské zápasy, ale i zápasy s divokou zvěří, rekonstrukce známých bitev či popravy. V současnosti je celý objekt restaurován, jeho oprava má stát 25 milionů eur (697,1 milionu Kč) a skončit má v roce 2016.

Do Bulharska se vrátí přes 3 tisíce migrantů z jiných zemí EU

Bulharsko souhlasí s tím, že přijme zpět více než 3000 migrantů, kteří v zemi získali status uprchlíka, ale později pokračovali v cestě do jiné země Evropské unie. S odvoláním na bulharská média o tom dnes informuje zpravodajský server BBC.

Podle bulharského portálu Novinite se do Bulharska, které je nejchudší zemí evropské osmadvacítky, vrátí nejméně 3163 migrantů. Poslat je tam chce například Německo, Rakousko a Maďarsko. Sofia byla přitom požádána, aby přijala zpět kolem 8000 lidí. Podle pravidel platných v Evropské unii se má žádostmi o azyl zabývat ta země, do které migranti dorazí jako první. Na tento předpis si ale stěžují státy, které jsou přílivu uprchlíků vystaveny nejvíce: kromě Bulharska jde o Řecko, Maltu a Itálii.

Bulharsko se v posledních letech potýká s vlnou migrantů ze Sýrie, kde zuří občanská válka. Střediska pro uprchlíky v Bulharsku jsou již přeplněná. V souvislosti s tím země posílila bezpečnostní opatření na hranici s Tureckem – postavěla na ní 32 kilometrů dlouhý plot, který má zemi chránit před příchodem dalších migrantů. Sofia nyní zvažuje, že plot ještě prodlouží. V hraniční oblasti byly také posíleny policejní hlídky, nicméně návrh, aby oblast střežili i vojáci, odmítl prezident Rosen Plevneliev.

Bulharská policie zadržela tři cizince, kteří chtěli bojovat po boku IS

V Bulharsku zadrželi tři cizince, kteří směřovali do Turecka a následně se chtěli zapojit do ozbrojeného konfliktu v Sýrii. S odvoláním na prohlášení bulharské tajné služby DANS o tom dnes informovala agentura Reuters. Podle odhadů bojuje na straně ozbrojenců z Islámského státu (IS) více než 15.000 cizinců ze zhruba osmi desítek států.

Dva ze zadržených cizinců pocházeli z Maroka, jeden z Brazílie. Zadržení byli v pondělí na hraničním přechodu mezi Bulharskem a Tureckem. Po mužích pátral také Interpol, nyní se pracuje na jejich vydání do Španělska, kde je stíhají kvůli teroristickým trestným činům.

Evropské země se snaží zastavit příliv bojovníků do Sýrie a Iráku, kde islamisté obsadili rozsáhlá území. Jen ze států Evropské unie se k radikálům údajně připojilo na 3000 lidí. Pocházejí prý hlavně z Francie, Británie, Německa, Belgie, Nizozemska, Švédska a Dánska. Několik jich však na Blízký východ odešlo také ze Španělska, Itálie, Irska a Rakouska.

Do bulharské Varny nejen kvůli Černému moři

Varna je třetím největším městem Bulharska. Rozkládá se na březích Černého moře a je to největší bulharský přístav. Moře zde přímo vybízí ke koupání, ale Varna nabízí i mnoho kulturních památek.

Varna začala být důležitým přístavem v roce 585 před naším letopočtem. Tehdy se tu usadila skupina Milétanů, kteří zde založili řecký městský stát Odysos. Nejlepší léta zažívalo město ve 2. a 3. století, kdy se stalo pro římskou provincii Moesia nejdůležitějším přístupem k moři. Bylo to rušné město, kde se setkávala a mísila řecká kultura s thráckou.

Kosmopolitní město

V roce 586 město zničili Avaři, ale znovu je vybudovali Slované (ti mají pravděpodobně na svědomí pojmenování Varna – „Ta černá“). I nadále však šlo největší přístav v kraji a důležitou zastávku na pravidelných cestách byzantských flotil Dunaji. Pod vládou Turků důležitost Varny upadla, ale v 19. století se město vzchopilo a stalo se opět důležitým obchodním centrem. Populace Bulharů, Řeků, Turků a Gagauzů (turecky mluvící křesťané) z Varny udělala jedno z nejkosmopolitnějších měst na pobřeží.

Nejvýznamnější památkou Varny je Katedrála Nanebevzetí Panny Marie. Postavena byla v roce 1886 po vzoru své petrohradské kolegyně. Uvnitř se nachází nádherný iko-

nostas a biskupská stolice podepřená párem velkolepých okřídlených panterů.

Ale zajímavá jsou i další místa. Archeologické muzeum se pyšní mimo jiné nejstarším pokladem z opracovaného zlata na světě. O pár (tisíc) let mladší jsou pak rozsáhlé zbytky římských městských lázní, které sloužily i jako místo konání atletických závodů. Přilehlý kostel Svaté Atanáš je klasickou ukázkou architektury období národního obrození. Uvnitř přepychového kostela se nacházejí ikony s původními řeckými nápisy, což je dost neobvyklé, protože v mnoha jiných kostelech byly poté, co se vlády ujali Bulhaři, seškrabány.

Stopa českého architekta

Pokud holdujete spíše přírodě, můžete navštívit Kamenný les, který leží asi 18 kilometrů na západ od Varny. Po stranách silnice se tu táhne pustá buš přerušovaná spoustou zvláštních kamenných sloupů dosahujících výšky až sedmi metrů. Tyto útvary vznikly asi před 50 miliony let, kdy se postupně spojovaly úlomky dvou křídových vrstev.

Mezi památkami Varny můžete najít i českou stopu a to dosti významnou. Na konci 19. století tu totiž český architekt Antonín Novák vybudoval rozsáhlý přímořský park, kde najdete i námořní muzeum, delfinárium, zoo a národněhistorické muzeum. Nejen za tento park, ale i další projekty dostal Novák později ocenění přímo od bulharského cara Ferdinanda.

Bulharsko inspirující

Černé moře, vyšperkované památkami z minulých věků, obdivovalo loni půl milionu Němců, stejný počet Řeků, přes čtyři sta tisíc Angličanů a totožný počet Rusů. V Bulharsku nechyběli ani Češi.

Dovolenou na bulharském pobřeží, jež lemuje Černé moře v úctyhodné délce bezmála čtyř set kilometrů (a písečnými plážemi nešetří), strávilo loni 149 826 turistů z České republiky. A to bylo o rovných 26,4 % více než v roce 2006.

Římského básníka Ovidia uchvátil Balčik. Podle pískovcových skal, jež světélkovaly na stráních plných vinogradů, a podle bělostných stavení z kamene ho nazval bílým městem. V 6. století před našim letopočtem ovšem tomuto městu ještě neříkali Balčik, ale Dionýsopolis. Bulharsko tady má Rumunsko hned za zády.

Není proto divu, že Balčik okouznil i mladou rumunskou královnu Marii. Na počátku minulého století si zde nechala vybudovat romantické letní sídlo. Pojmenovala ho „Tiché hnízdo“. Co všechno dnes ukrývá? Orientální palác s minarety. Arabský altánek. Kamenný kříž z Besarábie. Záhony růží a botanickou zahradu plnou vůní. Právě v těchto

kulisách ve druhé polovině 20. století vznikly v českobulharské produkci filmy „Legenda o lásce“ a „Labakan“.

Schůzka s delfíny

Pro mnohé cestovatele ale je ten pravý ráj situován ještě o kus dál. Totiž na nejsevernější výspě bulharského pobřeží. Na mysu Kaliakra, který se tyčí sedmdesát metrů nad mořem. Je dva kilometry dlouhý a prošpikovaný jeskyněmi. V jedné z nich se nalézají stylová restaurace. Nejlepší místo pro schůzku s dovádívanými delfíny. Dole v hlubině s nimi závodí vyznavači windsurfingu a potápění.

Kde si ale dobře zaplavat? O pouhých třicet kilometrů jižněji. V Albeně, pyšníci se jemným pískem na sedm kilometrů dlouhé pláži. Také nejmladší bulharské černomořské středisko svítí bělobou. Bílá je barva hotelů, jež tvarem připomínají pyramidy. I Albena se už topí v zeleni. Nikoli díky vinohradům, ale léty zmohutnělým parkům.

Žít Ovidius, mohl by ke své básni dopsat další slok.

Extrémní počasí trápí dál celou Evropu

Stamiliony Evropanů dál trápí rozmary letního počasí, na východě stále panují extrémní vedra a Rakousko či Slovensko i dnes sčítají škody po silných nočních bouřkách. Velmi horký den čeká například obyvatelé Bulharska, kde meteorologové na některých místech předpovídají teploty blížící se 40 stupňům Celsia, tropický den zažijí i Slováci.

Silné bouřky v noci na dnešek řádily například v Rakousku, Německu nebo na Slovensku. V Tyrolsku způsobily značné škody zejména kroupy a vítr, který na mnoha místech vyvracel stromy. V podhůří rakouských Alp kvůli tomu bylo v noci uzavřeno několik silničních tahů, hasiči ale všechny komunikace do rána zprůjezdnil. Kroupy zničily zemědělcům velké množství úrody kukuřice, obilí a řepky. Agentura APA dnes škody odhadla na 1,4 milionu eur (asi 35 milionů korun).

Kroupy a vítr škodily také na východě Slovenska, nejničivější bouřka zasáhla okolí Prešova. Podle slovenských médií živel nejvíce řádil v obci Malý Šariš. „Trvalo to asi pět deset minut, sebralo to z domů deset střech, několik domů je poškozených. Polámalo se hodně stromů, elektrické sloupy, potrhalo se vedení, zbytek ještě zjišťujeme,“ řekl deníku Sme starosta obce Miroslav Palenčár.

Lesní požáry

Na Balkáně se dnes čeká další extrémně teplý den. Podle bulharské televize bTV termometry na černomořském pobřeží už brzy ráno ukazovaly 29 stupňů Celsia, na jihovýchodě

dě země se přitom mají teploty vyšplhat až na 40 stupňů. Právě suché a horké počasí způsobuje v Bulharsku lesní požáry. U hranic s Tureckem hoří plocha o rozloze 80 hektarů, hasičům se ale pomocí vrtulníků podařilo požár zastavit. Hasiči zasahují také u velkého lesního požáru poblíž hlavního města Sofie.

Na rozdíl od jihu a východu kontinentu mají na západě spíše starosti s nadměrným množstvím srážek. Velká Británie kvůli silným deštům o víkendu zažila lokální povodně, a také na příští dny místní meteorologové předpokládají vytrvalé srážky.

Zemětřesení v Bulharsku: škody jsou na budovách

Nejméně 15 lidí zahynulo a zhruba 5000 dalších muselo být evakuováno ze západní oblasti hustě osídleného indonéskeho ostrova Jáva, kterou zasáhlo silné zemětřesení.

Pobřežím Bulharska a Rumunskava středodopoledne otřáslo zemětřesení. Podle posledních informací Evropského středomořského seizmologického centra (EMSC) měly otřesy sílu 4,8 stupně Richterovy škály. Místně byly zaznamenány menší škody hlavně na starších budovách. Žádné oběti na životech nebyly hlášeny. Otřesy však byly patrné i hluboko ve vnitrozemí, mimo jiné v hlavních městech obou zemí Sofii a Bukurešti.

Ohnisko zemětřesení se nacházelo u rumunského a bulharského černomořského pobřeží v odhadované hloubce deseti kilometrů asi 41 kilometrů jihovýchodně od rumunského města Constanta a 63 kilometrů od bulharské Varny.

Podle bulharského serveru Novinite byly otřesy citelné po celém území Bulharska – v černomořských městech Burgas a Varna, ve větších severobulharských městech Ruse a Pleven a dokonce i na západě Bulharska, kde leží metropole Sofia.

Naopak podle zástupců cestovních kanceláří čeští rekreanti zemětřesení téměř nepocítili. „Většina z nich vůbec o ničem neví,“ sdělil ČTK marketingový ředitel Čedoku Tomáš Brejcha. Podobně se vyjádřil obchodní ředitel Eximu Jan Koláčný: Exim má klienty pouze jižně od Varny směrem k Burgasu.

Zřítily se komíny

Největší specialista na Bulharsko, CK Alexandria, má většinu zákazníků na jih od Burgasu. Jak uvedl majitel Alexandr Pavlov, o zemětřesení se turisté dozvídají většinou pouze z internetu. „Vůbec nic se tam neděje,“ řekl a dodal, že v Bulharsku platí od 70. let minulého století zákon, že všechny budovy musí odolat zemětřesení o síle sedmi stupňů Richtera.

Richterova škála má osm stupňů, přičemž otřesy o síle 8,0 a více mohou způsobit vážné škody i ve vzdálenosti stovek kilometrů. Středeční zemětřesení se událo v 9:49

SELČ a napáchalo drobné škody v bulharském městě Šabla u jihorumunských hranic, kde podle tamního starosty Krasimira Krasteva poškodilo několik budov. Poškozené omítky hlásí například přímořské město Balčik.

Podle rozhlasové stanice Radio Focus – Varna se ve vesnici Abrit v regionu Krušari zřítily komíny dvou domů a v obci Belgun se propadla střecha neobydleného domu.

Loni bylo v Bulharsku 146.000 českých turistů

Leo Express omezil vlaky z Přerova do Prahy

Je to více než rok, co do Přerova s velkou parádou vstoupil soukromý železniční dopravce, společnost Leo Express. Rok se s rokem sešel a nyní nastává „změna kurzu“. Moderní švýcarské vlakové soupravy, ve kterých se mohou cestující připojit na Wi-Fi, a kde jim během jízdy naservíruje palubní personál kávu, už v Přerově nestavějí tak často. Z prostoru před nádražím navíc zmizel stánek, u kterého si lidé mohli zakoupit jízdenku.

Co je důvodem?

„Zrušení pokladny v prostoru před nádražím souvisí s novým trendem nákupu jízdenek on-line. Naše společnost prodala sedmdesát procent jízdenek právě přes internet a zákazníci si na tento pohodlný způsob rychle zvykli,“ vysvětlila mluvčí společnosti Leo Express Petra Valentová.

Cestující si podle ní mohou jízdenky zakoupit u smluvních prodejců nebo přímo ve vlaku. V Přerově je seženou například v CK Souček a nebo na autobusovém nádraží. Partnerských prodejců je však více. Lidé upozorňovali už dříve na to, že je umístění pokladny ve stánku před nádražím nešťastné a často u něj postávají pobudové.

„Byla jsem svědkem toho, jak se tři pánové s krabicovým vínem v ruce dohadovali, jestli je slečna, která jízdenky prodává, vdaná. Pak jeden z nich nečekaně rozhodl, že si udělají výlet do Prahy, a jak řekli, tak i udělali,“ svěřila se se svým zážitkem jedna z cestujících.

„Vůbec se nedivím tomu, že stánek před nádražím zrušili, bylo to nedůstojné. Jen nechápu, proč se jízdenky nemohou prodávat ve vestibulu tak, jako v jiných městech,“ poznamenala.

Podle mluvčí společnosti Leo Express ale není hlavním důvodem zrušení pokladny obava o bezpečnost zaměstnanců. „Prostory před nádražím nám nevadí, do budoucna ale chceme jízdenky prodávat výhradně prostřednictvím internetu,“ zdůvodnila Petra Valentová.

Moravu vozí do Prahy

Soukromý přepravce LEO Express zpočátku mezi Moravou a hlavním městem vypravoval osmnáct spojů, které zastavovaly v obou směrech každé dvě hodiny. Cestující z Přerova se díky tomu mohou dostat do Prahy v rekordním čase, a to za zhruba dvě a půl hodiny.

„Vyhodnotili jsme skladbu našich zákazníků v prvním roce provozu a zjistili, že je sedmdesát procent cestujících z Moravy. Viděli jsme tedy, že vozíme Moravu do Prahy a zpět, nikoliv naopak,“ vysvětlil už dříve zřízení nových zastávek na Moravě ředitel společnosti Leoš Novotný.

Nynější omezení vlaků mezi Prahou a Přerovem souvisí hlavně se zavedením rychlostních spojů na Ostravu. „Cestující preferují být co nejrychleji v Praze nebo v Ostravě, a z toho důvodu jsme museli uzpůsobit jízdní řád a omezit zastávku v Přerově,“ konstatovala mluvčí.

„Naším cílem bylo zachovat Přerov v co nejvyšší možné míře, ale zároveň také nabídnout cestujícím do Ostravy přímý spoj s minimálním počtem zastávek. Přerov pro nás i nadále zůstává klíčovou stanicí. Pasažérům nabízíme šest spojů denně ve směru do Prahy a pět spojů denně ve směru z Prahy do Ostravy a Starého Města u Uherského Hradiště,“ upřesnila.

LEO Express zavedl zastávku v Přerově v prosinci 2013 a cestujícím přinesla přímé rychlíkové spojení s Prahou. „Přerov se ukázal být skvělou volbou a lidé si rychle zvykli na služby, které jim soukromá železniční doprava nabízí. Výrazně se tak zvýšil počet cestujících vlakem, kteří by jinak dali přednost autu nebo jinému způsobu dopravy,“ zhodnotila mluvčí.

Vědci: káva může bránit depresi u žen

Podle amerických vědců jsou ženy, které pijí dva a více šálků kávy denně, méně náchylné k depresím, napsal zpravodajský server BBC News.

Zatím není jasné, proč by káva měla takhle účinkovat, ale autoři studie z Harvardovy zdravotní školy předpokládají, že za vším je kofein, který možná účinkuje na mozek. Káva bez kofeinu podobný účinek nemá.

Studie, jejíž výsledky tým zveřejnil v časopise Archives of Internal Medicine, sledovala více než 50.000 amerických zdravotních sester. Během desetiletého období v letech 1996 až 2006 sledovali vědci jejich zdravotní stav a v dotaznících je nechali zaznamenávat konzumaci kávy. Ze sledovaných žen se deprese objevila u zhruba 2600; z nich větší počet kávu nepil vůbec nebo jen minimálně. Převedení do statistik vědci zjistili, že v po-

rovnání s ženami, které pily jeden šálek a méně kávy týdně, měly ty, které vypily dva nebo tři šálky denně o 15 procent nižší riziko deprese. A u těch, které pily čtyři a více šálků kávy denně, bylo riziko nižší než 20 procent.

Odvrácená strana

Studie ovšem zjistila i odvrácenou stránku. Pravidelné konzumentky kávy měly vyšší sklony ke kouření a pití alkoholu a byly méně ochotné zapojovat se do církevních, dobrovolnických nebo komunitních skupin. Měly také tendenci k nadváze, vysokému krevnímu tlaku nebo cukrovce.

Přesto podle vědců jejich zjištění přidává váhu předchozím studiím, které zjistily například nižší počet sebevražd mezi konzumenty kávy. Příčinou je podle nich kofein, o němž je známo, že vyvolává pocity spokojenosti a dodává energii.

Příčinná souvislost ale může být podle odborníků i opačná; lidé se špatnou náladou a náchylností k depresím, která s sebou nese poruchy spánku, raději kávu nepijí, protože kofein je stimulant zahánějící spánek. Příliš mnoho kofeinu navíc může zvýšit pocity úzkosti.

Doporučená dávka kofeinu, kterou by člověk měl konzumovat, není stanovena, ovšem těhotným ženám se nedoporučuje překračovat 200 miligramů denně. Šálek instantní kávy průměrně obsahuje kolem 100 mg kofeinu, šálek překapávané kávy 140 mg, šálek čaje 75 mg, plechovka coca-coly 40 mg a padesátigramová tabulka mléčné čokolády obsahuje asi 25 mg kofeinu.

Ugandské kávě zvoní hrana

Káva pocházející z Ugandy se možná stane vzácností. Vědci se obávají, že oteplování klimatu zničí ugandské kávové plantáže.

Ugandská káva se asi zapíše na seznam obětí globálního oteplování. Respektovaná britská charitativní organizace Oxfam varovala, že zvyšování teplot do třiceti let znemožní ve východoafrické zemi pěstování kávy.

„Výhledy jsou ponuré. Pokud se teploty na celé planetě zvýší o dva stupně, stane se naprostá většina ugandského území nevhodná pro pěstování kávy. Předpokládáme, že k tomu dojde do čtyřiceti, ale spíše do třiceti let,“ uvádí se ve zprávě Oxfamu.

Druhý největší africký producent kávy po Etiopii tak možná přijde o klíčovou exportní položku. Vývoz ugandské kávy přitom v posledních letech roste. Během letošní sezony by se mělo v zemi vypěstovat 2,85 milionu balíků kávy, oproti 2,7 milionu z loňské sezony. Jenže za pár let už to bude jinak. „Podle studie Programu Spojených národů pro

životní prostředí zbudou jen malá území, na kterých bude možné pěstovat kávu. Mezitím se budou muset pěstitelé kávy přizpůsobit teplejším podmínkám," uvádí britští odborníci.

První známky změny klimatu už Uganda pociťuje během období dešťů. První trvá od března do června, druhé přichází na přelomu října, listopadu a končí v prosinci, lednu. Množství srážek je ale poslední dobou nevyzpytatelné. Nedostatek vláhy během jarních dešťů způsobuje velké sucho, které znemožňuje pěstovat některé plodiny. Podzimní období dešťů zase přináší čím dál silnější a ničivé lijáky, záplavy, sesuvy půdy a eroze. Prozatím se ugandským zemědělcům daří minimalizovat škody napáchané nepřízní počasí. „Farmáři zvýšili investice do ugandské kávy robusta, a vývoz tudíž roste," uvádí Philips Gitao z Východoafrické společnosti pěstitelů kávy. Dobrou zprávou je, že ugandští zemědělci investují peníze i do výsadby odolnějších druhů kávovníků.

Ministryně chce Italům zrušit pauzu na kávu i oběd

Státní tajemnice italské vlády Daniela Santachéová, známá svými polemickými výroky považuje přestávku na kávu a na oběd za zbytečnou. Proti tomu se ohradila federace barů a restaurací, která připomenula, že je vědecky prokázána užitečnost této pauzy.

Ministryně italské vlády se v pátek vyslovila pro zrušení v Itálii posvátné pauzy na kávu a dokonce i na oběd. Vzápětí se na její hlavu snesl hněv a tvrdá kritika italské federace barů a restaurací, napsala agentura AFP. „Považuji za zbytečné ztrácet půl hodiny na vypití kávy. Kdyby to záleželo na mně, přestávky na kávu v podnicích by nebyly," řekla státní tajemnice italské vlády Daniela Santachéová.

„Přestávka na oběd také není nutná. Dnes stačí sníst salát nebo ovoce," přisadila si ministryně známá svými polemickými výroky nejrůznějšího zrna, ať již o islámu nebo o premiéru Silviu Berlusconi.

Větším problémem je byrokracie

Italská federace barů a restaurací ihned vydala prohlášení, v němž zdůraznila výhody přestávky na kávu: „Jsou užitečné pro obnovení energie a přispívají k posílení sociálních hodnot v zaměstnání," uvedla. „To vše vědecky prokázala studie Newyorské univerzity, podle níž taková pauza poskytuje mozku ideální odpočinek, který mu pomáhá nabrat sílu a uchovávat informace," dodává se v prohlášení.

Prezident federace Lino Enrico Stoppani kromě toho vyjádřil své pobouření nad tím, že si vláda místo útoků proti pauzám na kávu raději nebere na mušku byrokracii, problémem, který podniky a zaměstnance skutečně zajímá.

Případů chřipky je v České republice i celé Evropě minimum

Akutní nemoci dýchacích cest způsobují v Česku i celé Evropě v prosinci hlavně nechřipkové viry, případů chřipky je minimum. V systému evropského sledování bylo ve 35 státech z 848 vzorků potvrzeno 27 případů chřipky A a 12 případů chřipky B, informuje Státní zdravotní ústav na svém webu. Proti chřipce se stále ještě očkuje, odborníci radí posilovat imunitu a bránit se viróze či nachlazení životním stylem a stravou.

„Proti chřipce se stále ještě očkuje, obecně platí, že očkování končí, když hlavní hygienik ČR vyhlásí epidemii,“ řekl lékař Jan Rutsch z pražského centra cestovní medicíny. Epidemie v ČR obvykle začíná v druhé půli ledna, případně na přelomu ledna a února. Obvykle onemocní milion lidí, v souvislosti s chřipkou zemřou 2000, z nich přímo na chřipku stovka, ostatní na komplikace chřipky a zhoršení dlouhodobé chronické nemoci.

Podle poradkyně čínské medicíny Marcely Slavičkové si každý vytváří zdraví nebo nemoc svým způsobem života. „Onemocní jenom nevyrovnaný a oslabený organismus, který nezvládne ataky počasí a stresu,“ řekla. Správné fungování těla člověk posílí, když vyloučí, co mu nejvíc vadí. V podzimních měsících vadí vysušování v zimních měsících ochlazování.

Dostatek pohybu a spánku

Prevence je podle Slavičkové individuální, platí ale obecné zásady pro všechny. Především radí vynechat pečivo, nebo jej omezit. Obilná jídla radí jen ve vařené či lehce opečené formě, například jako placky, které nevysušují tělo. „Vysušení je vstupním terémem pro nemoc,“ upozornila. Další její radou je dostatečně spát, uléhat brzy zvečera. „Ve spánku se organismus opravuje a tvoří energetické zásoby stejně jako z příjmu potravy,“ řekla.

Podle Slavičkové by poslední jídlo dne nemělo obsahovat syrové ovoce a zeleninu, zatěžují trávení a ruší obnovu tělesných sil, navíc ochlazují tělo, což usnadňuje vstup virózy. Prevencí nachlazení je i přestat kouřit.

Lékaři doporučují na podporu imunity dostatek pohybu, není nutno lámat rekordy, stačí víc chodit pěšky. Radí stravování bez stresu, jíst se má pravidelně, menší porce, kvalitní a čerstvé suroviny. Tělu prospívají vitamíny a stopové prvky z ovoce, listové zeleniny, ořechů, luštěnin, kyselého zelí, mléčných výrobků a čerstvého masa, hlavně ryb.

Důležité je dodržovat pitný režim, dva až tři litry tekutiny denně, nejlépe čistou vodu a bylinné čaje. Imunitu posiluje otužování, kdo nemá k dispozici saunu, může se denně sprchovat pár minut studenou vodou. Zásadní je odpočinek, tělo potřebuje regenerovat. A důležité je mít v teple ruce a nohy. Krevní oběh v nich je zpomalený, snáze tak prochládnou a hrozí nemoc

Tragická nehoda na Karlovarsku: Dva mrtví a čtyři zranění

Jen pár minut před začátkem Štědrého dne vyhasly u Bochova dva lidské životy. Dále byly zraněny další čtyři osoby, z nichž dvě musely být ještě v noci vrtulníkem transportovány do Fakultní nemocnice v Plzni.

„Jednapadesátiletý řidič osobního vozidla BMW řídil po silnici I/6 ve směru od Bochova na Karlovy Vary, při jízdě se z dosud nezjištěných příčin střetl s neosvětleným jízdním kolem sedmdesátiletého cyklisty, který jel také ve směru na Karlovy Vary. Řidič BMW se následně střetl s protijedoucím vozidlem VW Passat řízeného čtyřicetiletým mužem,“ popsal nehodu krajský policejní mluvčí Pavel Valenta.

Při dopravní nehodě došlo k usmrcení cyklisty a řidiče vozidla VW Passat. Dva členové osádky vozidla BMW byli letecky transportováni do Fakultní nemocnice v Plzni, další dvě osoby z vozidla byly převezeny do Karlovarské krajské nemocnice.

„Po vyšetření nehody ze strany policie hasiči vyprostili také tělo mrtvého řidiče z druhého auta a zajistili úklid povrchu silnice. Provoz na komunikaci byl od půlnoci do čtyř hodin do rána zcela zavřený,“ řekl mluvčí hasičského záchranného sboru Martin Kasal.

„Komisař kriminální policie zahájil úkony trestního řízení ve věci podezření ze spáchání zločinu usmrcení z nedbalosti a přečinu ublížení na zdraví z nedbalosti,“ řekl Valenta s tím, že kvůli vyšetřování této tragické nehody prosí veřejnost o pomoc.

„Příčina a míra zavinění všech účastníků je předmětem dalšího šetření kriminalistů, kteří přijmou na lince 158 jakékoliv informace o dopravní nehodě, jízdě neosvětleného cyklisty a dalších skutečnostech, které mohou policistům pomoci při vyšetřování této tragické dopravní nehody,“ dodal Valenta.

Silvestr byl dříve dnem odpuštění

Poslední den v roce je dnem bilancování a plánů do budoucnosti. Vzpomínáme na vše, co se událo a slibujeme si, že ten nastávající rok bude určitě mnohem lepší a šťastnější. Silvestr se v minulosti neslavil tak vehementně a okázale, jak je tomu nyní. Přesto měl vždy velký význam.

„Byl to den odpuštění. Co jsme si, to jsme si. Lidé vzpomínali na zemřelé, když pod kříži a v kapliče zapalovali světla. Kult předků se nepodařilo církvi nikdy zcela vymýt. Na Novoměstsku pekly hospodyně bochánky a do každého dávaly pírko. Komu se pírko sežehlo, ten měl do roka zemřít,“ popsal tradiční poslední den v roce našich předků historik Miloslav Lopaur. A stejně jako Silvestr, i Nový rok byl ve znamení pověr. „První den měl symbolizovat následující rok. Jak na Nový rok, tak po celý rok. To zavazovalo

lidi, aby se chovali vzorně, jinak by je mohlo postihnout neštěstí. Hospodyně se nesměly přepočítat v počtu krajců, aby žádný nechyběl, neboť to mohlo znamenat odchod z domu nebo smrt. Na půdě nesměla nechávat hospodyně prádlo, protože by přivolala smrt na toho, komu to prádlo patřilo,“ informoval historik. Velkou roli také hrál příchod prvního novoročního gratulanta. Šlo-li o dítě nebo děvče, mohla rodina očekávat štěstí. Mladý svobodný chasník věštil veselost, těhotná žena nemoc a starší člověk směr.

Sváteční dny ale nekončily Novým rokem. Definitivní tečkou byl den tříkrálový. „Svátek připomínal biblickou událost příchodu mudrců z Východu, kteří se šli poklonit Ježíškovi. Teprve církevní tradice vytvořila ucelený příběh. Biblické texty nezachovaly ani jejich počet ani jména. Spor se vedl dokonce o to, zda šlo o vládce nebo jenom mágy z Východu. Jména Kašpar, Melichar a Baltazar se objevují v 9. století, ale církev je přijala definitivně až ve 12. století. Počet se ustálil nakonec na třech,“ popsal Miloslav Lopaur. „A není to určitě náhoda, protože kabala považuje trojku za jedno z nejmocnějších čísel. Jedním z jeho skrytých významů bylo vzkříšení Ježíše Krista, který vstal z mrtvých třetí den po ukřižování. V tomto čísle je zakódováno jeho poslání a konečné vítězství nad zlem,“ dodal historik.

Tří králové

Také den tříkrálový měl své zavedené zvyky. Při odpolední mši byly ve svatostáncích svěceny voda, sůl, která takto získala ochrannou a léčitelskou moc a křída, kterou pak kantor psal na dveře navštívených domů při tříkrálovém koledování tradiční K+M+B doplněné letopočtem. A na Žďársku se kromě zmíněných tří věcí světilo také kadidlo a myrha. Města a vesnice obcházeli tři králové – koledníci. V domácnostech lidé uklízeli ozdoby a betlémy. A nezapomínalo se ani na očištnou tříkrálovou koupel. „Před příchodem Tří králů se koupali hoši i děvčata ve sněhu, který musel být ozářen sluncem. Tato koupel jim podle pověry měla přinést zdraví a čistotu v příštím roce. Tento rituál někteří etnografové považují za uplatnění magie světla a vody,“ podotkl Miloslav Lopaur.

Voda hrála velkou roli i při dalších tradicích. Hospodář nebo pasák ji přinesl tajně z kostela. Hospodyně ji doma nalila do talíře a namočila v ní tři klasy, kterými nakonec vykropila celé hospodářství. To aby bylo po celý rok chráněno před ohněm a dalším nebezpečenstvím. „Někde se touto vodou vykrápěl i sad, aby dobře rodil a krapet byl obětován i do studny, aby voda zůstala čistá a svěží. Tříkrálovou vodou dolila hospodyně i kašísek u dveří. Kdo se vydal na cestu, pokropil se jí, aby se mu dařilo. Ten večer se každý musel trochu napít tříkrálové vody, aby byl po celý příští rok živ a zdrav a ochráněn před vším zlým. Zbytek tříkrálové vody uschovala hospodyně do láhve, aby byla k dispozici po celý rok. Používala se v lidovém léčitelství, při křtění, svatbách nebo rození mláďat. Vykrápěl se jí včelí úl zjara, lože novomanželů nebo zemědělské nářadí o Velikonocích,“ doplnil historik.

Před deseti lety zakázali v Bhútánu téměř úplně kouření

Himálajské království Bhútán přijalo před deseti lety, 17. prosince 2004, jako první země na světě prakticky úplný zákaz kouření. V zemi se od té doby nesmí pěstovat ani prodávat tabák a ani jakékoli výrobky z něj. Povolen je pouze dovoz velmi omezeného množství cigaret pro osobní potřebu, v takovém případě však stát vybírá vysoká cla, jež si v zemi s průměrným příjmem několika stovek dolarů ročně může dovolit jen málokdo.

Zákaz prodeje cigaret a dalších výrobků začal platit v únoru 2005 a nic se nezměnilo ani poté, co v Bhútánu v roce 2008 zvolili úplně první parlament. Nový zákon přijatý v červnu 2010 sice upravil některá nařízení, nadále ale zakazuje kouření prakticky na všech veřejných místech, stejně jako obchod s tabákovými výrobky. Nezákonné je dokonce také zobrazování kouření ve všech filmových nebo televizních pořadech vzniklých a vysílaných na území Bhútánu.

Přes přísné tresty, které za kouření na veřejnosti nebo dokonce pašování tabáku hrozí, se ale řada Bhútánců nedokázala nikotinu zcela vzdát. A nepomohly ani kampaně, zavedení zákazu koncem roku 2004 například vláda propagovala tím, že v centru metropole horského státečku Thimphu veřejně pálila kartony cigaret. Občas se tak zejména v západních médiích objeví zprávy o lidech, kteří za svou neřest museli zaplatit vysoké pokuty nebo dokonce skončili ve vězení.

Cesta z Břeclavi do Vídně? Pro jednoho vychází nejlépe vlak, jinak auto

Třikrát denně lze vyrazit z Břeclavi do Vídně moderní vlakovou soupravou Railjet. Zatím. Brzy se možnosti ještě rozšíří. Do hlavního města Rakouska míří davy lidí z Břeclavska za prací, památkami nebo třeba na vánoční trhy. Břeclavský deník srovnal možnosti a výhody způsobů cestování. Pro tři až pětičlenné výpravy vychází nejlépe auto, pro jednotlivce železnice. Ta také nabízí největší komfort cestování.

Kdo zvolí Railjet, najde jej v soupravách takzvaných „écéček“ s označením 72 až 77. Od poloviny prosince se počet vlaků na tratích zvýší na osm. „Jde opravdu o komfortní cestování. Lze se připojit k wi-fi, k dispozici jsou elektrické zásuvky nebo audiovizuální systém a lidé vidí také rychlost jízdy. Rovněž si pořád troufám říci, že pohled z jedoucího vlaku je pořád hezčí než na dálnici,“ uvedla mluvčí Českých drah Kateřina Šubová. Součástí vlaku je jídelní vůz. Doba jízdy se pohybuje kolem hodiny a dvaceti minut. Šubová tvrdí, že v prosinci bude ještě rychlejší. „Hlavně se pak lidé dostanou až do centra, kde budou vlaky zastavovat na novém nádraží. Myslím si, že autem se takhle pohodlně a lehce až do centra dostanou jen stěží. Navíc se v takovém případě nemusíte starat o parkování,“ pokračovala mluvčí.

Na vánoční trhy se s rodinou vydá například Břeclavanka Kristýna Vlasáková Bruchterová. Autobus zavrhlí a autem by jeli pouze v případě delšího pobytu. „Chtěli bychom vlakem. Myslím, že to bude příjemnější než bloudit po městě autem. Člověka to vyhodí skoro v centru, je tam za chvíli, jezdí to často. Na jednodenní výlet super. Ale kdybychom jeli na více dní a museli brát více věcí, pak určitě auto,“ reagovala žena.

Zřejmě nejkomplikovanější je cestování do Vídně autobusem. Z okresního města je potřeba dostat se do Brna a teprve odsud vyrazit k jižním hranicím. Výjimkou jsou speciálně vypravené zájezdy. Jízdenky na ně lze pohodlně zakoupit v Břeclavi, autobusy však nejezdí pravidelně.

Zájem o výlety je. „Lidé jezdí do Vídně nasát vánoční atmosféru. Město je před svátky nádherně vyzdobené. Přišla například paní, která tam s námi byla loni a letos brala sedm lístků i pro známé,“ sdělila Blanka Švagerková z břeclovské pobočky cestovní kanceláře Travel Club Tišnov.

Cena s průvodcem a zpáteční jízdenkou je tři sta padesát korun. „Zájem roste i o předvánoční Bratislavu a Krakov,“ zmínila Švagerková.

Nejvíce starostí, ale také největší úspora při plném obsazení, je spojených s jízdou autem. Kdo navíc nechce platit vysoké parkovné, musí vůz nechat na předměstí a jet městskou hromadnou dopravou.

Kromě vánočních trhů je lákadlem také nové vlakové nádraží, které Rakušané vybudovali za miliardu euro. Největší dominantou je střecha kryjící všech deset nástupišť. „Je to umělecké dílo. Právě tak jsme ho chtěli, přestože jsme na stavbu museli dát nakonec víc peněz,“ konstatoval Vincenz Kroner z rakouských drah, který se na stavbě podílel.

Metro stárne, je mu už 35 let

Nejstarší úsek Florenc – Kačerov zahájil provoz 9. května 1974. Dnes přepraví každý den přibližně 1,2 milionu cestujících. První návrh na vybudování podzemní dráhy ale spadá už do předminulého století.

Tehdy to byla revoluční novinka pro městskou hromadnou dopravu, dnes je to každodenní samozřejmost pro statisíce lidí. Řeč je o pražském metru, které slaví 35 let svého života. „Vzpomínám, když začalo metro fungovat. Byla to tehdy velká událost a strana, která před lety vládla, to také dala hodně najevo. Dnes s odstupem si myslím, že to byl opravdu zlomový okamžik pro celou Prahu a nedokáži si představit, že by tady metro neexistovalo,“ potvrdil důležitost tunelové dopravy jeden z pamětníků Bohumil Stuchel z Prahy 3.

Prvních 9 stanic

Jako první byl 9. května 1974 zahájen provoz na lince metra C v úseku Florenc – Kačerov, jednalo se celkem o devět stanic. Kromě dvou zmíněných to bylo Hlavní nádraží, Muzeum, I. P. Pavlova, Vyšehrad, Pražského povstání, Pankrác a Budějovická. Provozní délka trasy byla 6,57 kilometru a průměrná mezistaniční vzdálenost je 0,825 kilometru. Dodnes jsou tyto první stanice nejvytíženější ze všech fungujících.

Pozměněné názvy

Některé současné názvy stanic by cestující ještě před několika lety hledali marně. Například stanice Pankrác se nejdříve jmenovala Mládežnická, aby připomínala tehdejší socialistická hnutí mladých. Stanice Vyšehrad se jmenovala Gottwaldova podle prezidenta Klementa Gottwalda. Třetí stanicí z těch nejstarších, jež nosila jiné jméno, byla Florenc. Soupravy tehdy končily ne na Florenci, ale na Sokolovské.

Na začátku byl dopis Ladislava Rotta

Samotná historie metra je mnohem starší. První zmínky jsou už z roku 1898. „Na úplném počátku byl dopis, kterým Ladislav Rott, syn známého obchodníka se železným zbožím, předložil návrh, aby v Praze byla po vzoru jiných světových měst postavena podzemní dráha,“ řekl před několika dny Zdeněk Říha z Ústavu ekonomiky a managementu dopravy a telekomunikací Fakulty dopravní ČVUT. Ladislav Rott navrhoval, aby první trať vedla z Karlína přes Petruskou čtvrť, kolem Rudolfiny ke Křižovnickému náměstí. Zde se mohla trať křížovat s další, jež by vedla z Malé Strany na Vinohrady a odtud do Podskalí. Návrh se ale tehdy nesetkal s pochopením. Elektrické dopravní podniky královského hlavního města Prahy se vyjádřily zamítavě. „Pro město Prahu vůbec není možno pomýšlet na dráhu podzemní,“ psalo se v odpovědi na Rottův dopis.

První návrh z roku 1926 vystihl čtyři hlavní směry

V polovině 20. let začala doprava v Praze výrazně nabývat na intenzitě. V závěru roku 1926 tak inženýři Vladimír List a Bohumil Belada pražskému primátorovi předložili studii městské hromadné dopravy. Síť se měla skládat ze čtyř tratí. A: U Anděla – Můstek – Masarykovo nádraží – Palmovka (6,4 km), B: Na Růžku (Vítězné náměstí) – Klárov – Můstek – Museum – Flora (5,5 km), C: Denisovo nádraží (Těšnov) – Wilsonovo nádraží (Hlavní nádraží) – Museum – Náměstí Petra osvoboditele (I. P. Pavlova) – Náměstí na Pankráci (Vyšehrad) (3,1 km), D: Výstaviště – Štefánikův most – Náměstí Republiky – U Bulhara – Prokopovo náměstí – Vozovna v Žižkově (5,4 km). I přesto, že se jednalo pouze o studii, byla velmi podobná dnešním směrům. Inženýrům se podařilo vystihnout nejdůležitější přepravní směry. I tento návrh byl ale podroben přísné kritice a posléze odmítnut. Samotná myšlenka na vybudování podzemní dráhy už ale nezapadla.

Další přelomové události

Dalším zásadním zlomem byl rok 1957, kdy se zrodila studie nazvaná Metro a doprava v Praze. Nejprve zůstalo jen u návrhu, ale o několik let už byla situace v pražské městské dopravě tak špatná, že se vybudováním metra začala zabývat i československá vláda. Její usnesení z roku 1962 potvrdilo nutnost převedení tramvajové dopravy v nejzatíženějších úsecích pod zem, takže se mohlo začít konkrétně pracovat. I v těchto letech se ale stále diskutovalo, zda mají v podzemí jezdit podpovrchové tramvaje nebo metro. O několik let později, kdy už se dokonce začala podzemní dráha stavět, se tak dokonce dělaly odborné expertizy, které měly rozhodnout o druhu přepravních vozidel. Nejprve se stavěl systém podpovrchové tramvaje, z obav o spolehlivost přepravy a možné časté poruchy, se ale nakonec v roce 1967 vláda rozhodla, že se bude v Praze stavět metro.

Dárek pro Pražany, metro D za dva roky

Dnes dostávají Pražané pomyslný dárek od hlavního města. „Je to dárkový balíček v podobě toho, že ještě před koncem roku zahájíme stavbu prodloužení trasy v úseku Dejvická – Motol. Dále věřím, že jsme schopni do dvou let zahájit výstavbu metra na trase D v úseku Náměstí Míru – Pankrác – Písnice,“ slíbil na dnešní tiskové konferenci primátor hlavního města Pavel Bém (ODS).

To, že je zahájení stavby metra D reálné už v roce 2011, potvrdil i pražský radní, který má na starost dopravu, Radovan Šteiner (ODS), a ředitel dopravního podniku hlavního města Martin Dvořák.

Bez metra to nejde

Denně metro přepraví takřka 1,2 milionu cestujících, což je skoro 45 procent z celkového objemu pražské dopravy. „Pražské metro tak můžeme označit za skutečnou páteř městské dopravy v Praze. Nejvytíženější linkou je trasa C a právě z tohoto důvodu chceme prodloužit tuto trasu tak, aby mohla obsloužit i dosud neobsluhované části Prahy,“ řekl primátor Bém a měl na mysli právě zásadní stavbu metra D.

Termíny jsou nereálné, tvrdí opozice

Opozice je ale ke zmíněným termínům mnohem skeptičtější. „Myslím, že v letošním roce stavba metra A do Motola zahájena nebude,“ řekl před časem zastupitel a také člen dopravního výboru Antonín Weinert (ČSSD). Upozornil na to, že například ještě nebyl vybrán zhotovitel celé stavby. „Také je nutné rozhodnout, že akci jako hlavní město finančně podpoříme, to ale ještě zastupitelstvo neodsouhlasilo,“ doplnil zastupitel a místopředseda dopravního výboru hlavního města Karel Březina (ČSSD). V prohlášeních je opozice podobně opatrná i co se týká termínu zahájení stavby metra D. Zde vidí zastupitelé problém zejména ve financování celé akce. Karel Březina také vypočítal také,

že pokud se začne metro A stavět, bude to znamenat vydat z rozpočtu hlavního města v následujících čtyřech letech přibližně čtyři miliardy korun ročně. Se zprovozněním prodloužené trasy se počítá v roce 2014. Stavba zhruba šesti kilometrů metra, které se rozroste o čtyři nové zastávky, má stát 21,6 miliardy korun. Na jeden a tři čtvrtě miliardy vyjde pak posílení vozového parku. Radní Šteiner pak dnes potvrdil, že část financí má již Praha zajištěných. „Již nyní je v podstatě k dispozici celkem 290 milionů eur, to při současném kurzu znamená zhruba 8 miliard korun,“ konstatoval.

Ruské vozy zmizí

Jak metro stárne, tak se také postupně obnovuje vozový park. Již brzy tak z provozu zcela zmizí staré ruské soupravy. „Víme, že pražské metro je nejrychlejší trakcí městské hromadné dopravy. Přislíbili jsme, že do roku 2010 už nebudou v metru provozovány staré ruské soupravy, které nejsou ideální ani z hlediska nákladů provozu a ani z hlediska komfortu cestujících,“ doplnil radní pro dopravu. Na závěr ještě dodal generální ředitel dopravního podniku Martin Dvořák, že turnikety v metru by měly být uvedeny do provozu nejpozději do tří let. V pátek jinak metro oslaví ještě jedno výročí, 8. května totiž uplyne rok od otevření zatím nejmladší stanice – konečné zastávky trasy C Letňany.

Dnes má síť pražského metra k dispozici celkem 57 stanic na třech linkách s celkovou délkou 59,1 km. Pražské metro za rok přepraví téměř 597 milionů osob.

Linka C: délka 22,4 km, 20 stanic, linka B: délka 25,7 km, 24 stanic, linka A: délka 11 km, 13 stanic

Nejhlubší stanice Náměstí Míru: hloubka 52 m, průměrná provozní rychlost metra: 33,2 km/h

Kam pojedou Pražané na konci roku? Do Itálie i do Egypta

Ještě před pěti lety si nedokázala představit Vánoce bez kapra, jedle a spousty dárků. „Pak ale přišel přítel v srpnu s nápadem, že si dáme jen jeden dárek. Využijeme volna mezi svátky a vyrazíme na týden na Kanárské ostrovy. Chvíli jsem váhala. Nakonec jsem ale kývla,“ říká 29letá Lenka Dudařová z Prahy 5.

Nelitovala. Místo jedle si symbolicky vyzdobila vánočním řetězem hotelovou palmu a večer si dala místo kapra krevety a lososa. Ani letos neporuší nově vytvořenou tradici. „Tentokrát poletíme na týden do Egypta. Vyhneme se v Praze předvánočnímu šílenství a nabereme zase síly do dalšího roku. Než budeme mít děti, chceme si vše s přítelem ještě pořádně užít.“ Petr Míšenský, produktový manažer portálu dovolená.cz, Pražskému deníku potvrdil, že zimní dovolená u moře je mezi Pražany stále populárnější. „Jedno-

značně vede Egypt z těch bližších destinací, Dominikánská republika pak z těch vzdálenějších.“

Podle oslovených cestovních kanceláří obyvatelé metropole tráví v Egyptě, na Kanárských ostrovech či ve Spojených arabských emirátech nejčastěji týden, do Dominikánské republiky či na Kubu pak letí průměrně na jedenáct dní.

Netradiční místa

Někteří Pražané před nevlídným prosincovým počasím utíkají i na netradiční místa. „Stále častěji registrujeme zájem o dovolenou například na Jamajce, v Ugandě či Kambodži, Senegal, Guadalupu, v Peru a na Martiniku,“ vyjmenoval Pražskému deníku destinace Michal Tůma, marketingový ředitel společnosti Invia.

Za takovéto destinace si lidé rádi připlatí. „Máme zkušenosti s tím, že jsou Pražané ochotni si za kvalitu připlatit. A hlavně v období Vánoc a Silvestra investovat do své dovolené často nemalé peníze,“ prozradil Petr Šatný, marketingový ředitel cestovní kanceláře Alexandria.

Zatímco průměrná dovolená v Egyptě přijde na zhruba 13 tisíc korun a dovolená na Kubě či v Dominikánské republice cca na 35 tisíc korun, při koupi zájezdu na Jamajku či do Kambodži se většinou nedostanete pod padesát tisíc korun.

Lyžařské pobyty

Čím dál oblíbenější jsou ale také lyžařské pobyty. Některé cestovní kanceláře v letošním roce zaznamenaly v předprodejích oproti minulým letům dokonce dvacetiprocentní nárůst. „Výrazně se na tom zřejmě podílí také loňské špatné počasí v České republice. Lidé na poslední chvíli ujížděli do Alp,“ řekl Pražskému deníku Jan Osúch, mluvčí CK Fischer a Nev-Dama.

Nejprodávanějšími italskými středisky, kam se jezdí na týdenní pobyty, jsou Val di Fiemme, Santa Caterina či Bormio. Na kratší – tří až pětidenní zájezdy do Rakouska zase jezdí Pražané do středisek Brixental, Kaprun Zel Am See nebo Schladming.

Obyvatelé metropole jsou také každým rokem náročnější ve výběru své dovolené. „Je daleko větší poptávka po hotelech v blízkosti sjezdovek. Klientům se už nechce dojíždět na svah více než deset kilometrů. Navíc lidé preferují hotely či apartmány s přidanou hodnotou - například s bazénem, wellness centrem či dětským animačním klubem,“ popsal vkus Pražanů Michal Tůma.

Zájezdy na první moment? Zájem o ně stále roste

Počty zájezdů prodaných v rámci first moment (na první chvíli) cestovním kancelářím většinou napoví, jak dopadne celá sezona. Z odpovědí oslovených cestovek vyplývá, že poptávka je letos opět vyšší než v předchozí sezoně.

„Předprodej na léto 2015 je už v plném proudu. Zájem o nákup dovolené v předstihu je rok od roku vyšší a zdá se, že i letošní sezona tento trend potvrdí. Lidé vědí, že nejširší výběr hotelů a termínů v kombinaci se zájezdy pro děti zdarma a řadou slev mohou využít v případě, pokud budou myslet na nákup dovolené včas. A že v období last minute budou pouze vybírat z přebrané nabídky a spekulovat na výprodejové ceny,“ odpověděl Jan Osúch z cestovní kanceláře Fischer. Mezi nejprodávanější destinace podle něj patří Turecko, Španělsko, Řecko a Egypt.

Ceny

„Vzhledem k přetrvávající slabé koruně a vyšším cenám jsme v některých destinacích byli nuceni zdražit o 3 až 5 procent. Nicméně ne plošně, vždy záleželo na domluvě s danými hoteliéry. Konkurence v ČR je velká a nikdo nechce mít hotel dražší než konkurence,“ uvedl dále Jan Osúch a dodal: „Rozhodně se vyplatí zakoupit si dovolenou v předstihu. Zaplatíte jen minimální zálohu a získáte zájezd pro děti zdarma i výrazné slevy v rozmezí od 10 do 15 procent.“

Nabídka od září

CK Kovotour Plus zahájila prodej first momentů už 1. září.

„Je to o měsíc dříve než v uplynulém roce. Stále platí, že se snažíme nabízet kvalitu za rozumnou cenu. Krok ČNB je pro nás poškozující, ceny ale držíme. Zájem o prodej zájezdů na první moment je o 20 procent vyšší než loni,“ uvedl jednatel Kovotour Plus Jiří Hájek.

Při koupi zájezdu na první chvíli zákazníci mohou podle něj ušetřit až 20 procent z ceny. Nejvíce uspoří, pokud si zájezd koupí do konce letošního roku. „Výrazně se zvyšuje zájem o dovolené s leteckou dopravou, klienti naopak ztrácejí zájem o dovolenou s autokarovou přepravou,“ odpověděl dále Jiří Hájek.

Dovolená? Jen osm dní

Čedok zahájil prodej zájezdů na léto 2015 v polovině října. „Kvůli oslabení české koruny došlo k mírnému nárůstu cen zájezdů, v průměru se pohybuje kolem tří procent. Tento mírný nárůst cen jsme kompenzovali slevami za včasný nákup. Klienti si stále více uvědomují výhody nákupu zájezdu v předstihu a zájem o zájezdy na první chvíli je značný. Hitem jsou řecké ostrovy, Španělsko a Turecko,“ řekl mluvčí Čedoku Tomáš Brejcha.

Zákazníci tak mohou za včasný nákup ušetřit až 20 procent. Rodiny s dětmi mohou alternativně využít slevu dítě zdarma nebo jen za tisíc korun. „Nejvýraznějším trendem je zkracování dovolené. Stále častěji se setkáváme s požadavkem na kratší dovolenou na 8 dnů. S tímto trendem se setkáváme už několik let, ale je stále více důležitější při výběru dovolené,“ doplnil Tomáš Brejcha.

Zákazníci?

Už několik let si dovolenou v rámci zájezdu na první chvíli nakupuje pan Jaroslav. „Jezdím do Chorvatska, díky včasnému nákupu ušetřím několik tisíc korun. Včasný nákup využívám také proto, že po zaplacení zálohy vím, kolik mi zbývá doplatit, a tak se více hlídám, abych zbytečně neutrácel. Navíc má nákup s velkým časovým předstihem i další kouzlo. Zjistím si informace o místě, kam na dovolenou pojedu a třeba i vyberu památky či zajímavosti v okolí. A to, že se člověk už někdy od prosince na dovolenou těší, má také své kouzlo,“ sdělil pan Jaroslav.

Náhodně vybraní lidé, kterých se Deník ptal v anketě, ale většinou uváděli, že možnost nákupu zájezdů na první chvíli příliš nevyužívají:

Využili jste někdy nabídky zájezdu prvního momentu?

Sylvie Vařechová, 22 let, Ostrava:

O této možnosti nákupu zájezdu vím, ale ještě nikdy mě nenapadlo ji využít. S přítelem už jsme několikrát čekali na možnost last minute. Většinu rozhodnutí totiž necháváme na poslední chvíli. Ani v mém okolí neznám nikoho, kdo by se o takovou nabídku zajímal.

Aneta Porubská, 19 let, Ostrava:

Popravdě jsem o nějakém first momentu nikdy neslyšela. Já sama ještě na dovolenou nejedním, ale ani naše rodina nikdy této nabídky nevyužila, přestože dovolenou taťka vždy dopředu plánuje a vybírá, aby vyhovovala všem a mohli jsme se na ni těšit.

Adam Ručka, 30 let, Ostrava:

Tato nabídka není pro mě. Neumím dopředu plánovat a často nevím, co budu dělat za týden, natož příští léto či zimu. Za svobodna jsem čekával na last minute. Teď když máme se ženou malé dítě, nutí mě to více se dívat dopředu, takže možná za pár let...

Marie Dobrovolná, 68 let, Ostrava:

Ve svém věku už se mi nechce někam vyjíždět, teď jsem nejšťastnější na chalupě. Syn ovšem s rodinou této možnosti zájezdu už několikrát využil. Mají dvě děti, takže jim pomůže, že nějaké ty korunky při této nabídce ušetří. S předstihem mi pak hlásí, kam v létě vyrazí.

Kateřina Šimíková, 34 let, Ostrava:

Pro pracovní vytížení si nemůžu dovolit napevno plánovat dovolenou. Většinou to dopadá tak, že se na poslední chvíli domluvíme se známými a někam vyjedeme. Tahle varianta mi vyhovuje.

Novodobý Robinson tvrdí: Život v divočině mě uzdravil

Mick Dodge má jiný životní styl než ostatní lidé. Nenosí boty, nečistí si zuby pastou a nespí v posteli mezi čtyřmi stěnami své ložnice. A říká, že právě to ho zbavilo všech zdravotních problémů.

Zpočátku na Mickovi nebylo nic zvláštního. Absolvoval střední školu Kubasaki High School v japonské Okinawě. Na vysokou nešel, ale vystřídal řadu zaměstnání, byl mechanik těžkých strojů, kopal příkopy, sbíral dřevo a umýval nádobí. Co ho však trápilo nejvíce, byly vleklé zdravotní potíže.

Bolely ho ustavičně nohy, měl až deformovaná chodidla, dokonce to došlo tak daleko, že jednoho dne nemohl chodit vůbec. Život mu také ztrpčovaly bolesti zad a šíje, problémy měl i se srdcem.

Micka Dodge odjakživa lákala divočina. Po pětadvaceti letech se tedy dobrovolně rozhodl opustit moderní svět a začal žít v divočině. Jeho domovem se stal prales Hoh v severozápadní Americe. A jeho život se úplně změnil. Tytam byly zdravotní problémy i každodenní stres.

Novodobý Robinson žije na stromě, nenosí boty a zuby si čistí borovicovou šiškou. K léčení využívá oheň a vodu, zná i léčivé byliny. Přesto, že žije osaměle v divočině, zná ho už spousta lidí. Souhlasil totiž s natočením televizního dokumentu o svém životě pro National Geographics. Jmenuje se příznačně Legenda o Mickovi Dodgeovi.

I ve sto letech má ráda omáčky

S úsměvem a dobrou náladou slavila v sobotu kulatiny nejstarší žena v Žádovicích – Marie Surá. Všechno nejlepší a pevně zdraví jí její velká rodina, přátelé a známí přáli ke stým narozeninám.

A jaký je její recept na dlouhověkost? „Nevím, záleží to na tom, jak mě opatruje moje dcera Eva,“ pousmála se oslavenkyně. Její zdravý životní styl jí může ale leckdo závidět. „Jím všechno, ale málo, zato často. Někdo sice sní čtyři či pět knedlí, mně stačí jedna.

Nejraději mám právě omáčky, jím málo masa, a už vůbec smažené, které ani nesmím,“ svěřuje se.

A alkohol? „V životě nic, jen na narozeninách si dám štamprličku vaječného koňáčku,“ popisuje svůj vztah k opojným nápojům.

Marie se narodila v prosinci 1914, v roce, kdy začala první světová válka. Přestože ještě ve sto letech čte noviny i knihy, učení si ale v mládí moc neužila. „Jak jsem skončila školu, tak jsem šla pracovat do zemědělství. Rodiče byli totiž chudobní, a v takových poměrech se nestudovalo,“ vzpomíná Surá.

Nejdřív šla do služby k místnímu sedlákovi a pak se přes kamarádku dostala do kosleckého dvora, kde jak říká, byla velice hodná paní domu. „V zimě jsem jezdila na saních domů. V létě jsem se chodila koupat, i když jsem neuměla plavat,“ připomíná si léta ve službě nyní už stoletá Žádovjanka.

V té době už se poznala se svým budoucím manželem Štěpánem, za nějž se po devíti letech chození provdala. Později pokračovala v práci v zemědělství, tentokrát v družstvu, kde spokojeně setrvala až do penze. „To byl život, je velká škoda, že se družstva zrušila, měli v nich všichni práci. Dostávali jsme pěkné mzdy a doplatky, jezdívало se na zájezdy i dovolené k moři,“ zasnila se oslavenkyně. Zároveň jí ale bylo smutno z toho, že řada lidí je v současnosti bez pravidelného zaměstnání.

Mezi její koníčky doposud patří práce s rostlinami v záhonech, na poli a péče o slepice a králíky. Nejraději má ale své děti. „Prababička má dvě děti, šest vnoučat, patnáct pravnoučat a sedm prapra vnoučat. Nejstarší praprapravnučce je sedmnáct let, a pokud bude naší stařence zdravíčko přát, v což všichni věříme, tak se dožije i praprapravnučete,“ přiblížila košatost rodiny pravnučka Simona Kholová.

Skončila oprava vily Löw-Beer za více než 60 milionů

Předáním symbolického klíče v úterý slavnostně skončila oprava secesní vily Löw-Beer v Brně za více než 60 milionů korun, jejíž součástí bude nová expozice. Rekonstrukce vily rodičů Grety Tugendhatové trvala téměř dva roky, bezmála 50 milionů uhradí Evropská unie. Zbytek doplatí jako vlastník Jihomoravský kraj. Vila sousedící se světoznámou vilou Tugendhat by se měla otevřít veřejnosti v prvním pololetí letošního roku, řekla novinářům její kurátorka Petra Svobodová z Muzea Brněnska.

V secesní vile vznikne expozice s názvem Svět brněnské buržoazie mezi Löw-Beer a Tugendhat, která přiblíží rodinné vztahy i podnikatelské vazby rodiny Löw-Beerů a Tugendhatů. Vilu si nechal postavit v roce 1903 průmyslník Moritz Fuhrmann. „O deset let později ji koupil i s rozsáhlým pozemkem jiný významný brněnský podnikatel Alfred

Löw-Beer,“ uvedla Svobodová. Připomněla, že později Löw-Beer věnoval část horního pozemku své dceři Gretě, která tam se svým manželem vybudovala funkcionalistickou vilu Tugendhat.

Vila Löw-Beer byla po roce 1945 znárodněna a od šedesátých let v ní až do roku 2012 byla ubytovna Masarykova studentského domova. Bydleli tam studenti středních škol a podle toho také objekt vypadal. Vila je od roku 2001 v majetku Jihomoravského kraje, který postupně vypracoval projekt na její obnovu. „Zachovalo se však mnoho původních prvků ze dřeva nebo kovu, které bylo možné obnovit,“ uvedla Svobodová. Nedochovalo se však žádné zařízení.

Opravy se dočkala nejen vila, ale i přilehlý zahradní domek, který dříve sloužil jako celnice pro vstup zemědělců na trh v Brně. „Celnici otevřeme pro lidi už v dubnu. V letošním prvním pololetí sem chceme nainstalovat expozici,“ informoval Antonín Reček, ředitel Muzea Brněnska, které má vilu na starosti.

Expozice bude kromě rodinných vztahů a podnikatelských poměrů rodin Löw-Beerů a Tugendhatů přibližovat stavební rozvoj Brna na konci 19. století, textilní průmysl, životní styl měšťanstva na přelomu 19. a 20. století a v neposlední řadě i sousední vilu Tugendhat.

Bulharský exprezident Parvanov založil před volbami novou stranu

Bývalý bulharský prezident Georgi Parvanov o víkendu založil vlastní stranu Alternativa pro bulharskou obnovu (ABV), s níž chce 5. října kandidovat v předčasných volbách. Informují o tom bulharská média.

Delegáti ustavujícího sjezdu v sobotu někdejšího vůdce Bulharské socialistické strany (BSP) Parvanova zvolili předsedou nové strany. Podle politika, který právě v sobotu oslavil 57. narozeniny, chce být ABV „tradiční levicovou stranou“.

Exprezident se mimo jiné zasazuje o realizaci projektu plynovodu South Stream, kterým by se do Evropy dodával ruský plyn mimo území Ukrajiny. Projekt, řízený ruským plynárenským gigantom Gazprom, se nelíbí Evropské komisi. Na její doporučení nynější bulharská vláda stavbu plynovodu přerušila, ale chce v ní pokračovat.

Parvanov chce také zrušit jednotnou daň z příjmu, která je podle něj „sociálně nespravedlivá“. Prosazuje rovněž změny ústavy, jež by posílily pozici prezidenta.

Georgi Parvanov vykonával funkci hlavy státu ve dvou po sobě následujících volebních obdobích v letech 2002–2012. Předtím (1996–2001) byl předsedou BSP. V březnu letošního roku ho ale ze strany vyloučili kvůli názorovým neshodám, které měl s nynějším šéfem socialistů Sergejem Staniševem

Bulharský tenista Dimitrov přehrál Ferrera a slaví první titul

Bulharský tenista Grigor Dimitrov porazil ve finále ve Stockholmu turnajovou jedničku Španěla Davida Ferrera 2:6, 6:3, 6:4 a slaví první titul v kariéře. Světová trojka Ferrer, který už má jistou účast na listopadovém Turnaji mistrů, po jasné převaze v prvním setu podlehl Dimitrovi za dvě a čtvrt hodiny.

Dvaadvacetiletý Dimitrov zahájil sezonu finálovou účastí v Brisbane, pak se ještě dvakrát dostal do semifinále, ale do Švédska přijel s aktuální sérií čtyř porážek. Rozehráł se však k velkému výkonu a Ferrera se mu podařilo přehrát poprvé po předchozích třech porážkách.

„Je to splněný sen. A jedno z největších vítězství v životě. Až budu hrát příště proti takovým hvězdám, třeba i na grandslamu, budu lépe připravený,“ pochvaloval si Dimitrov, první bulharský šampion v Open éře. Jeho vítěznou sérii může přerušit na dalším turnaji v Basileji Radek Štěpánek, kterému Dimitrova přinesl los pro první kolo.

Těsně pod vrcholem zůstal při svém jednorázovém comebacku po pěti letech od ukončení kariéry jednačtyřicetiletý Jonas Björkman. Bývalý nejlepší deblista světa a čtvrtý hráč singlového žebříčku podlehl doma před švédským publikem spolu s krajanem Robertem Lindstedtem ve finále čtyřhry 2:6, 2:6 nejvýše nasazenému pákistánsko-nizozemskému páru Ajsam Kúreší, Jean-Julien Rojer.

Texty k překladatelskému semináři pro bulharisty

Mgr. Elena Krejčová, Ph.D.

Návrh obálky: Pavel Pilch

Vydala Masarykova univerzita v roce 2015
1. elektronické vydání
ISBN 978-80-210-7738-6

muni
PRESS